

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMLƏRİNİN XIV QURULTAYINA

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Sizi və sizin simanızda bütün Azərbaycan müəllimlərini səmimi-qəlbədən salamlayıram, hamınıza cansağlığı və xoşbəxtlik, fəaliyyətinizdə yeni-yeni nailiyyətlər arzulayıram.

Azərbaycan müəlliminin tarixən xalqımızın intellektual potensialının formalaşdırılmasında böyük xidmətləri vardır. Dilimizin, ədəbiyyatımızın, mədəniyyətimizin və mənaşiviatımızın keçiyində dayanan müəllim daim cəmiyyətimizdə hörmət və cəhtrəmələ əhatə olunmuşdur. Azərbaycanın əldə etdiyi bütün nailiyyətlərin əsasında məhz müəllimin gərgin zəhməti və gündəlik fəaliyyəti durur. Təhsil sisteminə həyata keçirilən bütün işlər, o cümlədən son on il ərzində 2700 məktəbin tikilməsi, təhsilin maliyyələşməsinin artırılması, idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi və digər islahatlar bütövlükdə təhsilimizin aparıcı qüvvəsi olan müəllimin mövqeyinin gücləndirilməsi üçün mühüm zəmin yaradır.

"Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın qəbul olunmasından sonra keçirilməsi qurultayınız Azərbaycan müəllimlərinin əvvəlki əli məclislərindən fərqləndirən mühüm hadisədir.

dir. Strətegiya qarşıdakı dövr üçün milli təhsil sisteminin prioritet istiqamətlərini və başlıca məqsədlərini müəyyən edərək sizin qarşınızda xalqımızın gələcəyi naminə həyati əhəmiyyətli yeni vəzifələr qoyur. Onun tələbi sürətlə modernləşən ölkəmizdə təhsil sisteminin insan kapitalının inkişafına xidmət etməsinin, təhsilin keyfiyyət göstəricilərinin ən yüksək səviyyəyə çatdırılmasının və bütün pillələrində köklü dönüş yaradılmasının, həmçinin müəllimin səmərəli fəaliyyətinin dünya standartlarına uyğun təşkilinin təmin olunmasından ibarətdir.

Qurultayınızın ötən müddət ərzində görülmə işləri obyektiv qiymətləndirəcəyinə, tələyüklü məsələlər ətrafında müzakirələrə və qərarları ilə ölkənin təhsil sisteminin təkmilləşdirilməsinə öz layiqli töhfəsini verəcəyinə ümidvar olduğumu bildirir və hər birinizə uğurlar arzu edirəm. İnanıram ki, Azərbaycan müəllimi gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunması, azərbaycançılıq məfkurəsinə sadiq və qloballaşan dünyada ölkəmizi layiqincə təmsil etməyə qadir vətəndaş yetişdirilməsində bundan sonra da var qüvvəsini əsirgəməyəcəkdir.

Dərin hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 13 dekabr 2013-cü il

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMLƏRİNİN XIV QURULTAYI KEÇİRİLDİ

Dekabrın 14-də Heydər Əliyev Mərkəzində Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayı keçirilib.

İlk öncə qurultay iştirakçıları Fəxrə xiyabana gələrək ümummilli lider Heydər Əliyevin əziz xatirəsinə yad edib, məzari önünə gül dəstələri qoyublar. Görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da məzari ziyarət olunub. Sonra Şəhidlər xiyabanında Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə şəhid olanların xatirəsi anılıb, məzarları üzərinə qərənfillər düzülüb.

Azərbaycanın bütün bölgələrindən nümayəndələri seçildiyi XIV qurultayda Azərbaycan Respublikası Prezidenti Admi-

nistrasiyasının rəhbəri Rəhim Mehdiyev, Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Elçin Əfəndiyev, Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyası Humanitar siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Fəxrə Abdullazadə, Azərbaycan Respublikasının təhsil naziri Mikayıl Cəbbarov, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti Akif Əlizadə, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri Səttar Mehbalıyev, Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyasının sədri Məleykə Abbaszadə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının təhsil naziri Piri Nəgəyev, millət vəkili, işgüdəən təşkilatların təmsilçiləri, QHT nümayəndələri, ümumtəhsil, ilk peşə-ixtisas,

orta ixtisas və ali təhsil müəssisələrinin, yerli təhsil qurumlarının rəhbərləri, nüfuzlu müəllimlər və ziyalılar iştirak edəblər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin qurultay iştirakçlarına ünvanlanmış təbrik məktubunu Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyası Humanitar siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Fatma Abdullazadə nəzərə çatdırıb.

Azərbaycan Respublikasının təhsil naziri Mikayıl Cəbbarov qurultay iştirakçılarını salamlayaraq Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayının işinə uğurlar arzulayıb, gənclər maruzə ilə çıxış edib.

Çıxış edən Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti Akif Əlizadə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının təhsil naziri Piri Nəziyev, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri Səttar Məhbəliyev, Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyasının sədri Məleykə Abbaszadə, millət vəkili Bəxtiyar Əliyev, Bakı Ali Neft Məktəbinin prorektoru Ramiz Hüseynov, Azərbaycan Diplomatik Akademiyasının prorektoru Fərid İsmayilzadə, Zərifə Əliyeva adına liseyin direktoru Məhəbbət Vəliyeva, İsmayıl Peşə Tədris Mərkəzinin direktoru Zaur Muradov, Bakı şəhəri 43 nömrəli məktəp-lisey kompleksinin direktor müavini Kamalə Bədəlova, "Zəngi" liseyinin tarix müəllimi Tələh Şahbazov, Şuşa Rayon Təhsil Şöbəsi metodkabinetinin müdiri Rəsmiyyə Məmmədova və "Emst & Yanq Holdings" şirkətinin Azərbaycan üzrə idarəedici tərəfdaşı İlqar Vəliyev Azərbaycan

müəllimlərinin XIV qurultayının təhsil sisteminin gələcək inkişaf perspektivlərinin müəyyənləşdirilməsi baxımından əhəmiyyətini qeyd edəblər. Müasir dövrdə Azərbaycan təhsilinin dünyanın global təhsil ənənələrinə uyğunlaşması və insan resurslarının inkişafı baxımından qurultayda müzakirə edilən məsələlərin dəyərləndirilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Qurultayda "Azərbaycanda təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"ndan irəliləyən məsələlər və qarşıya qoyulan vəzifələr təhlil olunub, Dövlət Strategiyasında nəzərdə tutulmuş əsas istiqamət və hədəflərin reallaşdırılması yolları haqqında maraqlı fikirlər səsləndirilib. Bundan əlavə, təhsilin bütün pillə və səviyyələri üzrə islahatların həyata keçirilməsi, biliklərə əsaslanan iqtisadiyyatın təşəkkülü, təhsil sisteminin insan kapitalının inkişafı çağırışlarına cavab verməsi istiqamətində atılacaq addımlar müzakirə olunub.

Çıxışlarda, həmçinin müəllim nüfuzu, idarəetmə, yeni maliyyələşdirmə mexanizminin tətbiqi, səmərəli təhsil mühitinin yaradılması, təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və digər vacib məqamlardan söhbət açılıb. Müzakirələrin zamanı müvafiq təkliflər səsləndirilib, qarşıda duran vəzifələrin həllinə dair mülahizələr irəli sürülüb.

Azərbaycan təhsilinin dünyanın qabaqcıl təhsil sistemləri sırasında yer tutması üçün həyata keçiriləcək islahatların yeni mərhələsinin müvafiq hədəflərə çatmağa imkan verəcəyinə əminlik ifadə olunub.

Sonda qurultayın qatnaməsi oxunub.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ TƏHSİL NAZİRİ MİKAYİL CABBAROVUN MƏRUZƏSİ

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Əziz qonaqlar!

Xanımlar və cənablar!

Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi adından, ölkəmizin bütün təhsil işçiləri adından sizi ürəkdən salamlayıb, hörmət və ehtiramımı bildirir, ən xoş arzularımı yetdirirəm.

Bu gün biz bu möhtəşəm saraya - müasir Bakının rəmzlərindən birinə çevrilən və dəhi Heydər Əliyevin adını daşıyan Mərkəzi Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayına toplaşmışıq.

Qurultayın keçirilməsi üçün müasir dünya memarlığının incisi sayılan bu məkənin seçilməsi müstəqil dövlətimizin nemarı və qurucusu Heydər Əliyev şəxsiyyətinə

Azərbaycan müəllimlərinin dərin hörmət və ehtiramının ifadəsidir. Öz quruluşu ilə zamanın davamlılığını, həyatın əbədiyyatını təəcəssüm edən, keçmişlə gələcəyin vəhdətini bildirən.

ağ rəngdə olması ilə aydın gələcəyi simvolizə edən bu Mərkəzdə dünənkindən bu günümüzdə, bu gündümüzdən sabahımıza bir mənavi körpü rolunu oynayan təhsil sisteminin mövcud durumunu dəyərləndirəcək, qloballaşan dünyada təhsilimizin gələcək inkişaf yollarını, yeni strateji istiqamətləri və qarşıda duran başlıca hədəfləri birgə müzakirə edəcəyik.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Düz 107 il bundan qabaq, 1906-cı ildə Bakıda Həbib bəy Mahmudbəyovun rəhbərlik etdiyi rus-Azərbaycan məktəbində Azərbaycan müəllimlərinin I qurultayı keçirilmişdir. Qurultayın işində Həsən bəy Zərdabi, Nəriman Nərimanov, Əli bəy Hüseynzadə, Əhməd bəy Ağaoğlu, Fəridun bəy Kəçəri, Üzeyir bəy Hacıbəyli, Süleyman Sani Axundov kimi o dövürün tanınmış maarifçi ziyalıları iştirak etmişlər. XX əsrin əvvəllərində maarifçilik ideyaları ətrafında birləşən bu böyük xalqların istiqlal mübarizəsi Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranması ilə nəticələnirdi.

Qısa ömür sürməsinə baxmayaraq, milli dövlətçilik ideyaları xalqımızın qəlbində möhkəm kök saldı, onu daim irəliyə, dövlətçiliyin əsaslarının qurulmasına istiqamətləndirdi. Bu tarixi missiyanı, yəni hər bir xalqın öz inkişafında arzulaya bildiyi ən yüksək və müqəddəs məqsəd - müstəqil dövlətin qurulması və onun ən çətin sınaqlardan keçirilərək möhkəm bünövrə üzərində barqor oluması missiyanı ulu öndərimiz Heydər Əliyev şəərələ yerinə yetirdi. Onun siyasətini layiqincə davam etdirən İlham Əliyev cənabları qısa müddət ərzində ölkəmizi inanılmaz şəkildə dəyişdirməyə nail oldu və dövlətimizi ən uca zirvələrə qaldırdı. Cənab Preziden-

tin andiçmə mərasimində söylədiyi "Azərbaycan öz tarixində heç vaxt bugünkü kimi güclü olmamışdır" sözlərini istənilən sahədə aydın olaraq görürük və hiss edirik.

İlham Əliyevin ölkəyə rəhbərliyi dövründə bəyətə keçirdiyi düşüncələrlə və uzaqgörən daxil və xarici siyasət, iqtisadi sahədə aparılan məqsədyönlü və ardıcıl islahatlar müstəqil Azərbaycanı siyasi və iqtisadi baxımdan sabit, davamlı inkişaf edən dövlət, beynəlxalq aləmdə etibarlı tərəfdaş, regionda lider ölkə kimi tanıtmışdır.

Ölkədə siyasi sabitlik və məqsədyönlü islahatlar prosesi misilsiz iqtisadi artımla müşayiət olunmuş, sosial həyatın hər bir sahəsində tərəqqiyə güclü tokan vermişdir.

Son 10 ildə aparılan sosialyönlü islahatlar nəticəsində müasir tələblərə cavab verən infrastruktur layihələri həyata keçirilmiş, yüksək standartlara cavab verən təhsil, səhiyyə, mədəniyyət və idman obyektləri inşa edilib istifadəyə verilmişdir. Bu nailiyyətlər ölkədə sosial sfera, o cümlədən təhsil sahəsində əsaslı islahatların aparılmasına təkan vermiş, onun davamlı inkişafına stimül yaratmışdır.

Lakin həyat yerində durmur, dünya hər gün dəyişir, inkişaf edir. Bu dəyişikliklərə hər zaman ayaqlaşmaq, onlardan geri qalmaq üçün üzərimizdə hər gün çalışmalı, böyük zəhmət hesabına qazandığımız nailiyyətlərin qorunub saxlanılmasını və geridönməliliyini təmin etməliyik.

Bu baxımdan Azərbaycan Respublikasının dövlət bayrağındakı rənglərin daşıdığı mənə və onların yuxarıdan aşağı yerləşmə ardıcılığı ilə bu gün təhsil sistemimizin qarşısında duran əsas hədəflərin prioritetliyi arasında müəyyən bir paralelliyi müşahidə et-

mək olar: təhsil sisteminin yetişdirdiyi vətəndəş, ilk növbədə, öz köklərinə bağlı və milli mənasubiyəti ilə fəxr edən vətənpərvər, dərin biliyyə malik müasir baxışlı və müsbətqanlı insan, öz xalqının adət-ənənələrinə və mədəni dəyərlərinə sadiq bir şəxs olmalıdır.

Bu bir reallıqdır ki, müasir dövrdə ölkələrin inkişafı yalnız təhsil vasitəsilə əldə edilə bilər. Dünya təcrübəsi göstərir ki, istənilən dövlətin inkişaf səviyyəsini ölkənin təbii sərvətlərinin bolluğu deyil, bu sərvətlərin yüksək potensiala malik insan kapitalına çevrilməsi təmin edir.

Bu baxımdan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin böyük uzaqgörənliklə dediyi: "Biz maddi dəyərlərimizi, iqtisadi potensialımızı insan kapitalına çevirməliyik. Neft, qaz Tanrıdan verilən böyük nemətdir, biz bundan uğurla və məharətlə istifadə edirik. Amma gec-tez bu təbii sərvətlər tükenəcək və bilik, zəka, səviyyə isə ölkəmizin dayanıqlı inkişafını uzun illər bundan sonra da təmin edəcəkdir. Ən inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinə baxsaq görürük ki, ölkələrin inkişafında ən aparıcı rol oynayan neft, qaz deyil, bilikdir, elmi-texniki tərəqqidir, yeni texnologiyalardır." - konseptual fikrinin əsasında da məhz həmin tələb, müasir təhsil sisteminin yetişdirməsi əsas strateji hədəfə dayanır.

Ölkədə aparılan təhsil islahatlarına və təhsilin inkişafına öz layiqli töhfələrini vermiş Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfəri Mehriban xanım Əliyevanın bu yaxınlarda Azərbaycanın YUNESKO-ya üzv qəbul olunmasının 20 illiyi münasibətilə Parisdə keçirilən mərasimində söylədiyi: "Son 20 ildə biz ölkəmizdə təhsil sisteminin in-

kişafına və müasirləşdirilməsinə xüsusi diqqət yetirmişik. Biz dərinədən inanırıq ki, yalnız yüksək səviyyəli təhsilə malik olan ölkə uğurlar əldə edə və xalqı üçün oha yaxşı həyat keyfiyyətini təmin edə bilər" - sözlərinin təməlinə də yüksək intellektə malik insan kapitalının yetişdirilməsini təmin etmək üçün beynəlxalq standartlara uyğun müasir təhsil sisteminin qurulmasını vacibliyi iddia edir. İnənirəm ki, Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə təhsil sistemində gerçəkləşdirilən irimiqyaslı layihələrin davamı olaraq YUNESKO və Azərbaycan hökuməti arasında bu il iyulun 18-də təhsil, elm, mədəniyyət və kommunikasiya sahəsində əməkdaşlığa dair Çərçivə Sazişinin imzalanması Azərbaycanda təhsil sahəsində aparılacaq islahat prosesində yeni mərhələnin başlanmasına güclü təkan verəcəkdir.

Bildiyiniz kimi, Azərbaycan iqtisadi sahədə keçid dövrünü başa vurduğundan ölkəmizin qarşıdakı illərdə sosial-iqtisadi və mədəni inkişaf yollarını müəyyənləşdirən "Azərbaycan 2020: Gələcəyə baxış" inkişaf Konsepsiyası hazırlanmış və dövlət başçısının 29 dekabr 2012-ci il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir. Həmin tarixi sənədə ənənəvi iqtisadiyyatdan "bilik iqtisadiyyatı"na keçidin əsasını qoyulması, bunun üçün həlledici amil olan insan kapitalının adekvat inkişafının ön planı çəkilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Bu, təhsil sisteminin də kökdən dəyişdirilməsinə, əlavə təhsil, ömürboyu təhsil kimi komponentlərin əhəmiyyətini artırılmasına gətirib çıxarır. Eyni zamanda İKT və virtual tədrisin, kompüter şəbəkə biliklərinin rolunun artırılmasını nəzərdə tutur. Başlıca strateji məqsəd davamlı iqtisadi artım və sosial rifah olan Konsepsiyada təhsil-

də keyfiyyətin yüksəldilməsi və müasir təhsil sisteminin qurulması da əsas strateji istiqamətlərdən biri kimi ön plana çəkilmişdir.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Ölkəmizin İnkişaf Konsepsiyasından irəli gələn dövlət başçısının yeni prezidentlik müddətində ilk imzaladığı sənədlərdən biri "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası" olmuşdur. Sənədin missiyası ölkəmizin modernləşdirilməsi üçün zəruri olan insan kapitalını inkişaf etdirmək və bununla Azərbaycanın beynəlxalq rəqəbat qabiliyyətini yüksəltməkdən ibarətdir. Strategiya təhsil sahəsində aparılacaq işlətlərin başlıca istiqamətlərini müəyyən edir, Azərbaycan təhsilinin XXI əsrin çağırışlarına uyğun inkişaf üfqlərini özündə ehtiva edir və təhsilin bütün pillələrində keyfiyyətə yeni mərhələyə başlamağı - "qara qızılı insan qızılına çevirək" fəlsəfəsini qarşıma əsas vəzifə kimi qoyur.

Bu sənəd təhsil ilə bağlı olan bütün subyektləri və fəaliyyət sahələrini əhatə edir. Bu əhatəlilik həmçinin Azərbaycanın gələcək inkişafının davamlı xarakter alması üçün peşəkar bilik və bacarıqlara yiyələnən və rəqəbatdə davamlı insan resurslarının yetişdirilməsi missiyasına xidmət edir, Azərbaycan təhsilinin yeni keyfiyyət mərhələsinə keçidi istiqamətində genişmiqyaslı tədbirlərin həyata keçirilməsinə nəzərdə tutur. Dövlət Strategiyasında təhsilin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması, təhsili idarəetmə sisteminin yenidən qurulması, kadrların gücləndirilməsi, müəllim peşəsinin nüfuzunun artırılması, müəllimin karyera inkişafı və fəaliyyətinin stimullaşdırılması, müasir təfəkkürlü Azərbaycan vətəndaşının yetişdirilməsi əsas hədəflər kimi göstərilir.

Düşündürəm ki, Strategiyanın reallaşdırılması təhsilin məzmununun mənimənsənilməsinə təmin edən şərtləli təhsil verənlərinin formalaşdırılmasına, təhsildə nəticələrə görə cavabdeh, şəffaf, səmərəli tənzimləmə və idarəetmə mexanizmlərinin, müasir tələblərə uyğun və ömürboyu təhsili təmin edən təhsil infrastrukturunun yaradılmasına zəmin yaradacaqdır. Bu sənəd, həmçinin ölkəmizin modernləşməsi üçün zəruri olan insan kapitalının inkişaf etdirilməsinə, təhsil infrastrukturunun Azərbaycanın perspektiv inkişaf konsepsiyasına uyğun yenidən qurulmasına imkan verəcək, ölkədə biliklərə əsaslanan iqtisadiyyatın və informasiya cəmiyyətinin təşəkkülünü, davamlı inkişafını təmin edəcəkdir. Bu sənəddə biz bilik cəmiyyətinin, kreativ təhsil düşüncəsinin, hədəfləri ölçülə bilən fəaliyyət çərçivəsinin və yeni təhsil fəlsəfəsinin ana xətlərini görə bilərik. Burada əsas ehtiva olunan dəyər odur ki, təhsil dövlət siyasətimizin əsas prioritetinə çevrilir. Bu baxımdan Strategiyanın icrası istiqamətində Təhsil Nazirliyi bütün maraqlı tərəflərlə, hədəf qrupları ilə faydalı əməkdaşlıq əlaqələri yaratmaq niyyətindədir. Strategiyada nəzərdə tutulan hədəfləri nail olumasına prosesində birgə iş aparılmalı və problemlərin həlli yolları birgə aşıdınmalıdır.

Strategiyanın reallaşdırılaraq əsas vasitə kimi "Açıq təhsil" modelinin qurulması və tətbiqi nəzərdə tutulur. Bu model aşağıdakı konseptual yanaşmalar üzərində qurulacaq:

- Məzmununda - dars və dərsləndirən fəaliyyətin inteqrasiyası təmin ediləcək;
- Müəllim-təhsil prosesinin istiqamətləndiricisi və koordinasiya rolu oynayacaq;
- Əlyətarlılıq - hamıya ömürboyu təhsil almaq üçün imkanlar və zəruri infrastruktur

yaradılacaq;

- İdarəetmədə-tənzimləmə və əməliyyat funksiyaları bir-birindən ayrılacaq, idarəetməyə onun nəticələrində maraqlı olan bütün tərəflər cəlb olunaçaq və ən əsası, nəticələrə görə cavabdehlik prinsipi işə salınaçaq;
- Məktəbləşdirmədə-məktəbləşdirmənin dayanıqlı və adekvat olmasını təmin edən səmərəli və nəticəyönüli yeni model qurulacaq;
- İnfrastrukturda - elektron təhsil üçün geniş imkanlar yaradılacaqdır.

Strategiyanın birinci istiqaməti şərtləyə əsaslanan şəxsiyyətəyönüli təhsil məzmununun yaradılmasına və təhsilin bütün pillələri üzrə kurikulumların inkişafı kimi vacib hədəfi əhatə edir. Tədris proqramı vaxtaşırı yenilənməli olan bir sistemdir. Bu xüsusilə də sürətlə dəyişən bir dünyada daha mühümdür. Məktəb proqramları çağırışlarımızın əməllərin əsasını dərinlən öyrənməyə və məktəbdə əldə edilən bilikləri həyatda işlətməyə kömək etməlidir. Təhsilin məzmunu uşaqlarımızda dərinlikli inkişaf etdirməyə, hadisələrin səbəblərini dərk etməyə və düzgün qərar qəbul etmək bacarıqlarını aşılamaya xidmət etməlidir. Müasir dünyanın tələbi olaraq gənclər yaşlarından başlayaraq qrup tapşırıqlarının yerinəsinə də xüsusi yer ayrılmalıdır.

Xüsusi diqqət xarici dillərin və dəqiq əməllərin tədrisinə verilməli, bu fənlərə ayrılan saatlar artırılmalıdır. İbtidai təhsil səviyyəsində məntəqlə düşüncə, ümumi savad və həyatı veridirlərin öyrədilməsi əsas xətt kimi qoyulmalı, amma dilin və riyaziyyatın tədrisində böyük önəm verilməlidir. Fənn kurikulumlarının məhiyyətinin valideynlər tərəfindən mənimsənilməsi üçün maarifləndirmə işinin gücləndirilməsi də böyük əhəmiyyət

kasb edir.

Növbəti tədris ilində artıq təhsilənlərin həftəlik və gündəlik dərslər üçün əzaltmaqla paralel olaraq tədris ilinin müddətinin artırılması istiqamətində addımlar atılacaqdır. Bunun həyata keçirilməsində əsas məqsəd 32 həftəlik tədris ili və 5 günlük iş rejimi şəraitində şagirdlərin həddən artıq yüklənməsinin qarşısını almaq, 3 ay yarım tədrisdən ayrılmanın onların akademik davamiyyətinə mənfi təsiri azaltmaq, şagirdlərin sağlamlığının qorunmasını təmin etmək, ən başlıcası isə tədris prosesinin optimallaşdırılmasını və səmərəli təşkilini təmin etməkdən ibarətdir. Həmçinin yuxarı siniflərdə məcburi və seçmə fənlər modelinin tətbiqi nəzərdə tutulur. Bu modelin yuxarı siniflərdə tətbiqi şagirdlərin meyl və maraqlarının nəzərə alınmasına və ali məktəbə hazırlaşmalarına kömək etmək məqsədi güdür.

Təmayüllü məktəb və siniflərin yaradılması istiqamətində işlərin daha da genişləndirilməsi nəzərdə tutulur, şagird və valideynlərə tam orta təhsil səviyyəsində-təmayülləşmə və ya ümumi təhsil proqramı çərçivəsində qalmağa seçim imkanı yaradılacaqdır.

12 illik ümumi təhsilə keçid kurikulumlarının yenilənməsinə və tam orta təhsil səviyyəsində təlimin profiləşməsinə təkan verəcəkdir, təmayüllü məktəb və siniflər şəbəkəsi uşaqların gələcək əmək fəaliyyətinin sahəsinin seçilməsinə kömək göstərəcəkdir.

Eyni zamanda, biz pədaqog təlimi təhsilin ikinci əsas funksiyasından-tərbiyədən ayrılmayacağı, uşaqlarımızı erkən yaşdan düzgün-saf və təmiz tərbiyələndirməliyik. Birinci sinifdən şagirdlərdə mərdlik, məsuliyyət, yoldaşlıq, Vətən məhəbbət, millətə, xalqa bağlılıq kimi keyfiyyətlər aşılanma-

İdir. Şagirdlərin mənəvi aləmi bu keyfiyyətlər üstündə qurulduğu zaman müəllim bir tərəbiyə kimi öz məqsədinə çatmış hesab oluna bilər. Uşaqların tərbiyasına onların böyüdüüyü mühitin, ətrafıdakı insanların və xüsusilə ailənin böyük təsiri vardır. Ona görə də təhsilin məzmunu onların bir cəmiyyətdə, bir-birinə qarşılıqlı hörmət və dəstək formasında inteqrasiya edilməsinə yardım etməli, məktəbi "sosial lift" funksiyasını yerinə yetirməyə səvə etməlidir. Məktəbdə uşaqlar yalnız biliyinə görə fərqləndirilməlidir. Şagirdlərin mədrəgənin artırılması və dünyagörüşünün inkişafını təmin etmək məqsədilə məktəbdən kənar müəssisələrin işi də mütləq yaxşılaşdırılmalıdır. Bu sahədə olan vəziyyət bizi qətiyyən qane etmir.

Təhsilin məzmununun təkmilləşdirilməsindən söhbət edərkən dərslik mövzusunun toxunmamaq olmur. Əvvəlki illərdə də olduğu kimi, indi də yaxşı dərs vasitələrinə və metodik ədəbiyyata böyük ehtiyacımız vardır. Təhsilin səviyyəsi xeyli dərəcədə bunların keyfiyyətindən və məzmunundan asılıdır. Problemi həll etmək üçün onun kökünə varmaq lazımdır. Kökü isə müəllimdir, daha doğrusu, müəlliflərdir on olmalıdır. Təhsil Strategiyasında kurikulumla əsaslanan yeni dərsliklərin yaradılması, şagird və müəllimlərin müvafiq dərslik seçiminin təmin olunmasına böyük diqqət ayrılır. Eyni zamanda, müasir tələblər təhsilverənlər qarşısında təkcə dərsliyin məzmununun təhsilənlər tərəfindən mənimsənilməsinə deyil, həmçinin və bəlkə də daha vacib - lazımi bilikləri necə və haradan əldə etmək yollarını onlara öyrətməyi tələb edir. Ona görə də dərsliklərlə yanaşı, təfəkkürün və şəxsiyyətin inkişafına yönəlmə, yeni kurikulum və informasiya-kommunikasiya texnologiyaları əsasında təhsilverənlər üçün təlim metodologiyaları, metodiki vasitələr, didaktik materiallar və digər təlim vasitələrinin hazırlanmasını stimullaşdıran mexanizmlər də yaradılmalıdır.

Tərfimizdən dərsliklərin keyfiyyətini yüksəltmək məqsədi ilə dərslik müəlliflərinə kurikulumun tələblərinin dərinəndirilməsinin təşkilində nəzərdə tutulmuşdur. Bu işin əsas məqsədi kurikulumun əsas tələblərinin, standart və alt-standardların dərsliyin məzmununa çevrilməsi yollarının öyrədilməsi, dərsliklərin qiymətləndirilməsi meyarlarının izah edilməsindən ibarətdir.

İkinci strateji istiqamət təhsil sahəsində insan resurslarının müasirləşdirilməsinə nəzərdə tutur. Bu istiqamət innovativ təlim metodlarını tətbiq edən, təhsilin məzmununun səmərəli mənimsənilməsinə təmin edən şəxslərin təhsilverənlərin formalaşdırılmasına xidmət edir.

Həç bir təhsil sisteminin gücü onun tərkibində fəaliyyət göstərən müəllimlərin gücündən üstün ola bilməz. Təhsildə olan qüsurların əsas səbəblərindən biri pedaqoji heyətin xeyli hissəsinin bələdə kifayət qədər ixtisaslı olmamasından irəli gəlir. Son 20 ildə, ildən-ildən artan temple məktəblərə çoxlu sayda yeni, təcrübəsiz və bəzi hallarda kifayət qədər pedaqoji təhsili olmayan təhsilverənlər gəlmişdir. Hatta onların arasında saxta diplomlarla işləyənlər də rast gəlinir. Bir tərəfdən bunun kökü müəllim peşəsinin çətin və ağır olması ilə yanaşı, az məşəl olduğundan cəmiyyətdə öz cəlbədiçiliyini itirməsi və nəticədə savadlı gənclərin özləri üçün daha perspektivli olan başqa peşələrə seçməsi olmuşdursa, digər tərəfdən ali təhsil müəssisələrinə mövcud qəbul qaydalarının

müəllim peşəsi üçün ən aşağı bal ilə qəbul olunmaq imkanı yaratdığından çox aşağı bilik səviyyəli insanların bu ixtisası axınını stimullaşdırmışdır.

Hazırda müəllim hazırlığı sisteminə paradoksal vəziyyət yaranmışdır. Təkcə ali təhsil müəssisələrinin hazırladıqları pedaqoji kadrların sayı onlara olan real tələbatı 3 dəfə üstələyir. Bunun üstünə kollecləri də əlavə etsək, sistemin nə qədər qeyri-səmərəli çalışdığını aydın görə bilərik. Ona görə də mövcud vəziyyəti düzəltmə hesab edərək, pedaqoji kadr hazırlığı məsələlərinə xüsusi diqqət ayrılmalı, bu sahədə nəticələri davamlı olaraq aşağı olan təhsil müəssisələrinin fəaliyyətinin dayandırılmasına vacib sayırıq.

Müəllim peşəsinin ictimai müdüzünü artırması, onun yüksək maddi və mənəvi motivasiyası, pedaqoji təhsil istedadlı gənclərin cəlb olunması - bunlar islahatların uğurla həyata keçirilməsi üçün ən vacib amillərdir. Müəllim sənətinə istedadlı gənclərin cəlb edilməsi məqsədi ilə dövlət sifarişinin imkanlarından səmərəli istifadə olunması, tələbə dövründən başlayaraq maddi stimullaşdırma mexanizmləri işə salınmalıdır.

Təhsil sisteminin keyfiyyət göstəricilərinin kəskin yaxşılaşdırılmasını təmin etmək məqsədi ilə biz mövcud müəllim korpusunun təkmilləşdirilməsi ilə eyni vaxtda bu gün müəllim kimi fəaliyyət göstərməyən, lakin müvafiq bilik və sənayeə malik olan peşəkarların və elm mütəxəssislərinin təhsil sektoruna cəlb edilməsinə nail olmalıyıq. Bu məqsədlə Təhsil Nazirliyi onlar üçün pedaqoji hazırlıq kursları təşkil etməyə hazırdır.

Müəllim hazırlığında başlıca strategiya fənn biliklərinin mənimsənilməsindən daha çox tələblərin peşəyurlığına, pedaqoji usta-

lığın inkişafına, zəruri kompetensiyaların formalaşdırılmasına, müasir təlim metodlarının mənimsənilməsinə yönəldilməlidir.

Təhsilin keyfiyyətini yüksəltmək üçün pedaqoji-metodik ixtisasları, fənn üzrə bilikləri artırmaq, innovativ təlim metodologiyasının və resursların mənimsənilməsi üçün hər bir müəllimi ixtisaslandırma tədbirlərinə cəlb etmək lazımdır.

Paralel olaraq müəllimlərin peşəkarlıq səviyyəsinin könlüllü əsaslarla yoxlanılması nəzərdə tutulur. Keçiriləcək könlüllü attestasiya nəticəsində uğur əldə edən müəllimlərə əldə edilən dərəcələrə görə diferensiallaşdırılmış əməkhaqqının verilməsi təmin ediləcək, attestasiyadan keçməyən müəllimlər üçün isə təlimlər təşkil ediləcək, növbəti attestasiyaya hazırlaşmaq üçün imkan yaradılacaqdır.

Müəllimin karyera inkişafı və fəaliyyətinin stimullaşdırılması üzrə yeni sistem yaradılması üçün müvafiq addımlar atılacaq, pedaqoji fəaliyyətinin qiymətləndirilməsindən sonra onun maddi motivasiya və vəzifə yüksəlişinin təmin olunması üzərində işləmək lazım gələcəkdir.

Üçüncü strateji istiqamət təhsildə nəticələrə görə cavabdeh, şəffaf və səmərəli idarəetmə mexanizmlərinin yaradılmasını nəzərdə tutur. Müasir təhsil idarəetmə strukturunda tənzimləmə və əməliyyat funksiyaları ayrılmalı, akkreditasiya, sertifikatlaşdırma və peşə təhsili üzrə yeni idarəetmə strukturları yaradılmalı, təhsil müəssisələrində yeni sayı və növləri rəşionallaşdırılmalı, pillələr və səviyyələr üzrə təhsilin strukturu təkmilləşdirilməlidir.

Bu istiqamət üzrə ilk addımımız hazırkı məktəb direktorları və məktəb direktoru olmaq arzusundakı olan digər şəxslər üçün

müasir peşə standartları əsasında təlimlərin təşkili olacaqdır. Təlimi uğurla bitirən və imtahanda yüksək nəticə göstərən keyfiyyət sertifikatı almış şəxslər məktəb direktoru təyinin olunaçaqlar. Bu kateqoriyadan olan məktəb direktorlarının əməkhaqqına əlavələr təyinin ediləcəkdir. Nəticə etibarilə müasir idarəetmə, hesabathlıq və məsuliyyət bölüşdürülməsi prinsiplərinin tətbiq edilməsi yolu ilə məktəblərin idarə edilməsində şəffaflığın və aşkarlığın artırılmasını təmin etmiş olacaq.

Tənzimləmə və idarəetmə funksiyalarının həyata keçirən dövlət qurumlarının səlahiyyət və məsuliyyət dairəsinin yenidən müəyyənləşdirilməsinə ehtiyac duyulur. Həsab edirik ki, yerli qurumlar passiv müştəri-dəçi rolundan idarəetmə funksiyalarını tam olaraq öz əllərinə almalı, məktəblərdəki vəziyyətlə, kadrların yerləşdirilməsi, tədris prosesi ilə gündəlik maraqlanmalı, lazımı dəstək göstərməlidirlər. Təhsil müəssisələrinin özünüidarəolunmasına, ilk növbədə, məsuliyyəti dərk etmə prizməsindən yanaşılmalı, bu prosesə yalnız və yalnız müəssisənin fəaliyyətinin obyektiv parametrlərə uyğunluğu təsdiqləndikdən sonra başlanılmalıdır.

Ali təhsil müəssisələrinin idarəolunmasının mübarəqə prinsiplərinə əsaslanan, iqtisadi cəhətdən səmərəli və akademik göstəricilərin yüksək olmasını təmin edən yeni tələblər üzərində qurulmasının vaxtı artıq gəlib çatmışdır. Bugünkü gündə universitetlərimizin elmi kadr, zəngin təcrübə və maddi bazasının potensialından ali təhsildən kənarda, demək olar ki, istifadə olunmur. Diqqət yalnız qəbulu yönəlmiş, gəlir mənbəyi kimi yalnız tələbələrini təhsil haqqı əsas götürürlər. Halbuki, dünyanın ən reytingli təhsil ocaqlarında təhsil haqqı onların büdcəsinin heç

dördü birini təşkil etmir.

Qəbuldan şəhərtə düşdüylə üçün Strategiyada bununla bağlı ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul və yerləşdirmə mexanizminin təkmilləşdirilməsi, dövlət və özəl ali təhsil müəssisələrində ödənişli təhsil üzrə qəbul planının ləğv edilməsi və dövlət sifarişinin yalnız ixtisaslar üzrə müəyyənləşdirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Bizim bu məsələyə yanaşmamız ondan irəli gəlir ki, keyfiyyətli təhsil vermək imkanlarına, maddi-texniki şəraitlərinə, elmi-pedaqoji heyətin potensialına görə bütün ali təhsil ocaqları - istər dövlət, istərsə özəl iki qrupa bölünməlidir - milli statuslu universitetlər və adi universitetlər. Dövlət sifariş yalnız milli statuslu universitetlər arasında bölüşdürülməli, eyni zamanda bura qəbul olunmaq istəyən abituriyentlər üçün keçid balı yüksək olmalıdır. Adi universitetlərin keçid balı minimal səviyyədə saxlanılmalı, eyni zamanda ödənişli təhsil üzrə qəbul planı təcridən ləğv edilməlidir. Bu baş verdikdə, biz yüksək reytingə və yaxşı təhsil vermək imkanlarına malik ali məktəblərimizi orada oxumağa layiq olan, bilikli tələbə kontingenti ilə təmin edə biləcəyik. Digər tərəfdən, tələb olunan bəli toplamadıqları üçün xaricə üz tutmağa ehtiyac qalmayacaq, ali təhsil almaq istəyən və minimal tələblərə cavab verən hər bir şəxs təhsilini vətənlərdə adi universitetlərdə davam etdirmək imkanı qazanacaqdır.

Fəaliyyət göstərirlərindən asılı olaraq ali təhsil müəssisələri bir kateqoriyadan digərinə keçə biləcəklər.

Məlum bir faktıdır ki, bugünkü dünya rəqəbat dünyasıdır. Bizim uşaqlarımızın gələcək rəqiblərində Çində, ABŞ-da, Çiliyə və istənilən digər ölkədə böylüyür. Bu, o de-

məkdir ki, bizim təhsil sistemimiz çevik və ömürboyu öyrənmə imkanına malik kadrları formalaşdırmağı bacarmalıdır. Digər tərəfdən, maddi dəyəri olan hər bir şey üzrəndə kəskin mübarizə gətirdiyi kimi, dünyanın lider ölkələri arasında beyni, zəka uğrunda da ciddi mübarizə gedir. Belə ki, inkişaf etmiş ölkələr öz iqtisadi qüdrətini daha da artırmaq üçün digər ölkələrdən yüksək təhsilli və ixtisaslı peşəkarların mühacirətini fəal surətdə təbliğ edir, bu məqsədlə həm birbaşa proqramlarından istifadə edir, həm də tanınmış universitetləri və transmilli korporasiyaları buna təşviq edirlər. Bizim regiondan şəhərtə açarkən, cəmi 2 gün bundan önce Rusiya Federasiyasının prezidenti Federal Məclisə ünvanladığı illik müəracətində MDB ölkələrindən olan istedadlı gənclərin Rusiyanın ali təhsil müəssisələrində qəbulununu asanlaşdırılması barədə tapşırıq vermişdir. Bu tendensiyalar ləğv ilə daha da artacaqdır. Belə vəziyyət bizim qarşımızda yaxşı təhsillənlərin vətənləndirə potensialını tam realizə etməsi və bununla ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafına töhfə verə bilməsini təmin edən təhsil sisteminin və təhsil mühitinin yaradılması kimi yeni vəzifəni qoyur. Ona görə də uşaqlarımızın, gənclərimizin yüksək intellektə malik hissəsi ölkəmizin gələcək elitəsi kimi xüsusi qayğı ilə əhatə olunmalıdır.

Növbəti tədris ilindən başlayaraq ali təhsil müəssisələri üzrə "SABAH" qruplarının, yəni savadlı, bacarıqlı və hazırlıqlı tələbələrəndən ibarət qrupların təşkil olunmasını aparması nəzərdə tutulur. Bu yeniliyin məqsədi xüsusi istedadlı ilə seçilən və təhsildə göstəriciləri ali fərqləndirən tələbələrə yüksək keyfiyyətli təhsil almaq üçün əlverişli şəraitin yaradılmasından ibarətdir.

Dördüncü strateji istiqamət müasir tələblərə uyğun və ömürboyu təhsili təmin edən təhsil infrastrukturunun yaradılmasını nəzərdə tutur. Bu istiqamət təhsil müəssisələrində informasiya-kommunikasiya texnologiyaları əsasında təlim metodologiyasına uyğun infrastrukturun yaradılması, təhsil müəssisələri şəbəkəsinin rasionallaşdırılması, distant təhsil, istedadlı və xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar üçün təhsil və inkişaf, yaşlıların təhsili, peşə-ixtisas və təhsil məsələləri üzrə məsləhət xidmətləri göstərən regional universal mərkəzlərin, müasir təminatlı peşə-tədris mərkəzlərinin və komplekslərinin qurulması, kəmpusların yaradılması kimi tədbirləri ehtiva edir.

Bunların arasında təhsil müəssisələrində şəbəkəsinin rasionallaşdırılması üzərində ayrıca dayanmaq istərdim. Ali təhsil müəssisələrinin inkişafı, bir universitetdə tələbə kontingentinin azı 10-15 minə çatdırılması təmin olunmalıdır. Rasionallaşdırma tədbirləri, eyni zamanda, ümumi təhsil pilləsində həyata keçirilməli, müəllim-şagird nisbəti təcridən iki dəfəyədək artırılmalı, məktəb müəllimlərinin həftəlik dərslər yükü hazırkı 12 saatdan 18 saatə qaldırılmalıdır.

Biz resurslarımızı səpələmək hesabına deyil, əksinə, onları güclü mərkəzlərdə topla-maqla qısa müddət çərçivəsində yaxşı nəticələr əldə edə bilərik.

Erkən yaşlı uşaqların məktəbəqədər təhsilə əhatə səviyyəsi əhəmiyyətli dərəcədə artırılmalı və yekunda 90 faiz səviyyəsinə çatmalıdır. Bunun üçün böyük maliyyə və pedaqoji resurslar təminatı məsələsi həll olunmalıdır. Bir müddət əvvəl 5 günlük rejimində fəaliyyət göstərən ümumtəhsil məktəb şəbəkəsinin yaradılması üçün yeni məktəb binaları

rının inşası təmin olunmaqla yanaşı, həmçinin mövcud infrastrukturun imkanlarından tam bəhrələnməliyə.

Bütün növ təhsil müəssisələri 100 faiz internetlə, "ağıllı lövhə"lər və digər müasir rəqəmsal texnologiyalarla, ümumi orta təhsil səviyyəsində isə hər bir şagirdin elektron dəstəklərlə yüklənmiş kompüter-planşetlə təmin olunması üçün hazırlıq işləri aparılmalıdır.

Bənci strateji istiqamət Azərbaycan Respublikasında iqtisadi cəhətdən dayanıqlı və dünyanın aparıcı təhsil sistemlərinin standartları ilə eyni səviyyəyə uyğun təhsil sisteminin maliyyələşdirilməsi modelinin qurulmasıdır. Bu istiqamət, o cümlədən müxtəlif mənbələrdən istifadə olunmaqla təhsili maliyyələşdirmə mexanizminin təkmilləşdirilməsini, təhsil müəssisələrinin adambaşına maliyyələşdirilməsinə keçidi, ödənişli təhsil xidmətlərinin göstərilməsinin dəstəklənməsini, Təhsilin İnkişafı Fondunun yaradılmasını nəzərdə tutur.

Təhsil sistemi ölkənin inkişafını müəyyənləşdirən sahə olduğundan ən prioritetli sahələr sayılaşdırılmalıyə. Bunu dedikdə biz yükün altında yalnız dövlət olduğunu başa düşməliyə. Bu yük bütün cəmiyyət, biznes dairələri, valideynlər, ümumiyyətlə, faydagötürənlərin üzərinə düşür. Təbii ki, maliyyələşdirmə xərclərində əsas və aparıcı rol dövlət həyata keçirir, amma bəynəlxalq təcrübə göstərir ki, düzgün yanaşma sayəsində təhsil müəssisələrinin özünümaliyyələşdirmə prinsiplərinin tətbiqi, ödənişli təhsil xidmətlərinin göstərilməsinin dəstəklənməsi ümumi sistemin dayanıqlılığı üçün çox müsbət effekt verir.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Bugünkü təhsil sistemimizin ölçüləri

və əhatəsini ifadə edən bir neçə statistik rəqəm səsləndirmək istərdim. Hazırda Azərbaycan Respublikasının ümumi təhsil sisteminə 4 min 513 təhsil müəssisəsi, 1 milyon 288 min şagird, 151 min 538 nəfər müəllim heyəti vardır. Ümumi müəllim-şagird nisbəti 1:8, sinifdə orta şagird sıxlığı 16 nəfər təşkil edir. Son illər ölkəmizdə müsbət demografik dəyişikliklərin baş verməsi nəticəsində hər il birinci sinif gedən şagirdlərin sayı durmadan artır, belə ki, 2013-2014-cü dər ilində 137 mindən çox şagird ilk dəfə məktəbə qədəm qoymuşdur. Bu rəqəm növbəti illərdə daha da artacaq, ona görə də biz həm maddi-texniki tərəfdən, həm pedaqoji kadr təminatı baxımından onları qəbul etməyə və yaxşı təhsil verməyə hazır olmalıyıq.

İk peşə-ixtisas təhsili pilləsində mövcud olan 108 müəssisədə 29 min 337 nəfər şagird tədris prosesinə cəlb olunub.

Orta ixtisas təhsili pilləsində 64 min 116 nəfər tələbə 59 müəssisədə təhsil alır.

44 mülki ali təhsil ocağında bakalavr səviyyəsində 136 min 682 nəfər, magistratura səviyyəsində 11 min 245 nəfər təhsil alır.

Ötən dövrdə Azərbaycan təhsili sahəsində başlanmış islahatlar bilavasitə dövlət başçısı tərəfindən yürüdülmə, ölkəmizin modernləşdirilməsinə yönəlməş sosial-iqtisadi siyasətlə bağlı olmuşdur. Təhsil sahəsinə ayrılan büdcə vəsaitlərinin ümumi həcmünün əhəmiyyətli dərəcədə yüksəlməsi nəticəsində son 10 ildə ölkəmizdə təhsil infrastrukturunun müasirləşdirilməsi istiqamətində önəmli işlər görülmüş, 2700-dən çox orta məktəb tikilmiş və ya əsaslı təmir olunmuşdur. Nəticədə 1 milyondan artıq şagirdin təlim şəraitinin yaxşılaşdırılması təmin olunmuşdur. Bu dövrdə təhsilin məzmunca yeniləşdirilmə-

sinə yönəlməş islahatlar aparılmış, Azərbaycan təhsilinin Avropa təhsil məkanına inteqrasiyası istiqamətində əhəmiyyətli addımlar atılmışdır. Bununla yanaşı, "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsil üzrə Dövlət Proqramı" çərçivəsində indiyədək 2612 azərbaycanlı gənc Dövlət Neft Fondu hesabına maliyyələşdirilməklə dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin tanınmış universitetlərinə ali təhsil almağa göndərilmişdir. Nəzərə almaq lazımdır ki, dövlət vəsaiti hesabına xaricdə təhsil məsələsi hətta dünyanın ən zəngin dövlətləri üçün nadir hadisədir. Hesab edirik ki, müstəqil Azərbaycan üçün bu faktın özü əsas ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan əzəmətin davamı kimi ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin bu addımı ölkənin gələcəyinə yönəlməş tarixi addım kimi dəyərləndirilməlidir.

Ötən müddətdə təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması sahəsində də müəyyən nailiyyətlər qazanılmışdır. Belə ki, bu dövrdə təhsilin informasiyalaşdırılması sahəsində 2 Dövlət Proqramının icrası nəticəsində 2004-cü ildə hər 1063 şagirdə bir kompüter düşdüğü halda, hazırda hər 18 şagirdə bir kompüter nisbəti təmin olunmuş, məktəblərin 37 faizi internet şəbəkəsinə qoşulmuşdur.

Təhsil sistemində şəffaflığın təmin edilməsi, müasir idarəetmə modelinin tətbiqi, kadr potensialının artırılması və kompetensiyaya baxımından gücləndirilməsi sahəsində son yeddi ay ərzində Təhsil Nazirliyi tərəfindən bir sıra əhəmiyyətli addımlar atılmışdır. Belə addımlardan biri XI sinfi bitirən 91 mindən çox gəncin hamısına attestat almaq hüququnu verilməsi olmuşdur.

Statistik məlumatlara əsasən 2009-

2010-cu dər ilində şagirdlərin ümumi sayının 22 faizi, 2010-2011-ci dər ilində 24 faizə, 2011-2012-ci dər ilində 10,5 faizə attestat almamışdır. Rəqəmlərlə ifadə etsək, on minlərlə vətəndaşın sosial həyatda aktiv iştirak etmək və ya əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq imkanları sını olaraq məhdudlaşdırılmışdır. Ölkə Prezidentinin tapşırığı əsasında orta məktəbləri bitirən şagirdlərin hamısına attestatın verilməsi barədə nəzaritliyin təklifi hökumət səviyyəsinə çıxarılmış və Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 23 may 2013-cü il tarixli qərarı ilə qanunvericilik aktlarına müvafiq dəyişikliklər edilmişdir.

Xüsusi bir faktı da vurğulamaq istərdik ki, bu ilə buraxılış imtahanlarında "2" almış yüngülərdən məzun qəbul imtahanlarında uğurlu nəticələr göstərərək ali və orta ixtisas müəssisələrinə qəbul olunmuşdur. Onların arasında hətta 559 bal toplanmış abituriyent də olmuşdur.

Bu bir daha nümayiş etdirir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırığı ilə qəbul olunmuş qərar hər bir məzun üçün ali məktəblərə qəbul prosesində bərabər imkanların yaradılması baxımından düzgün qərar olmuşdur. Ali və orta ixtisas məktəbləri ilə yanaşı, həmin şəxslərin ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olunmaq şərtlərini ödəməsinə də nəzərə alsaq, bununla həmin gənclərin sosial həyata aktiv şəkildə qoşulmaq imkanları xeyli artmışdır.

Növbəti böyük əhəmiyyətə malik tədbirimiz respublika ümumtəhsil və ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrində müəllimlərin işə qəbulu olmuşdur. Əvvəlki dövrdə müəllimlərin işə qəbulu ilə bağlı təkəst imta-

hanları 6-7 həftə ərzində aparılırdı. Cari ildə bu proses cəmi 13 gün çəkdi. Qeyd edək ki, bu il 3286 vəkant yer müsabiqəyə çıxarılmışdır. Vəkant yerlərə 18782 nəfər elektron ərizə vermiş, imtahanlarda onlardan 15030 nəfər iştirak etmişdir. Müəllimlərin işə qəbulu üzrə müsabiqənin yekun nəticələrində 62, ümumilikdə 1281 nəfər işə qəbul olunmuşdur. Əvvəlki illərdən fərqli olaraq, cari ildə müəllimlərin işə qəbulu üzrə vəkant yerlərin sayı artsa da keçid balı aşağı salınmamış, işə qəbul olunacaq müəllimlərin peşəlik kompetensiyalarının daha yüksək olması müsabiqənin əsas meyarı kimi götürülmüşdür.

Eyni zamanda onu da vurğulamaq istərdim ki, bu il müsabiqədən keçmiş 244 nəfər iş yerinə getməkdən imtina etmişdir. İmtina edən müəllimlərin ən çoxu rayonların ucaq arazilərində yerləşən məktəblərin payına düşür. İş yerinə getməyənlərin 82 faizi qadınlardır. Nazirliyin apardığı sorğuya əsasən imtinaların əsas səbəbləri iş yerinin rayon mərkəzindən keyli uzaq olması, normal yaşayış şəraitinin təmin edilməməsi, həvəsləndirmə üçün verilən vəsaitin azlığı göstərilir. Hesab edirik ki, müəllim çatışmazlığı olan kəndlərdə müəllimlər üçün yaşayış şəraitinin təmin olunması, xüsusi ipoteka rejiminin tətbiqi və digər müasir mexanizmlər tətbiq olunmalıdır.

Növbəti yenilik - dərslərin başlanmasına qədər 6 yaşlı tamam olmamış xüsusi istedadlı ilə seçilən uşaqların vaxtından əvvəl məktəbə qəbul üzrə yeni Qaydaların qəbulu olmuşdur. Yeni Qaydalara uyğun yaradılmış komissiyaların fəaliyyəti nəticəsində 8 min 846 nəfər uşaq bu il vaxtından əvvəl birinci sinfə qəbul olunmuşdur.

Təhsil Nazirliyi tərəfindən bu il həm-

çinin, ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin infrastrukturunun inkişafına yönəlmis və dövlət-biznes partnyorluğuna əsaslanan sosial xarakterli "Müasir Azərbaycan peşəkarları" layihəsinin icrasına başlanılmışdır. Layihə peşə təhsili sisteminin əhatə dairəsinin genişləndirilməsinə və kadrların hazırlığı prosesinin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə xidmət edir.

Bu layihə çərçivəsində müxtəlif dövlət və özəl, o cümlədən xarici tərəflərlə əməkdaşlıq qurularaq bir sıra peşə məktəblərinin bazasında müasir resurs mərkəzləri yaradılmışdır.

Uğurlarımız arasında "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı" üzrə layihəli namizədlərin seçilməsi prosesini qeyd etmək istərdim. Proqramın icra olunduğu 6 il ərzində ilk dəfə namizədlərlə tam şəffaf şəkildə təhsil alacaqları dildə ali təhsil müəssisələrinin, nazirliklərin, qeyri-hökumət təşkilatlarının əməkdaşlarından ibarət tərkibdə komissiyalar müəhəbiyələrə aparmış və obyektiv seçim etmişdir. Bu il əvvəlki illərlə müqayisədə sayca ən çox tələbə - 787 nəfər xarici ölkələrin aparıcı ali məktəblərində təhsil almağa hüquq qazanmışdır.

Cari ildə təhsil sisteminə dərin kök salmış neqativ hallarla mübarizə gücləndirilmişdir. Nazirliyin mərkəzi aparatında aparılmış struktur dəyişiklikləri nəticəsində Daxili nəzarət şöbəsi yaradılmış və daxil olan siqnalların birbaşa həmin şöbədə araşdırılması təmin olunmuşdur. Edilən xəbərdarlıqlara baxmayaraq, son 6 ayda ciddi nöqsanlara yol vermiş 15 təhsil müəssisəsinin rəhbəri vəzifəsindən azad edilmiş, 21 şəxs barəsində digər intizam tədbirləri görülmüşdür. İki hal üzrə toplanmış materiallar araşdırılmaq üçün hü-

quq-mühafizə orqanlarına göndərilmişdir. Bundan irəli gələrək bildirirəm ki, məktəblərdə baş verən mənfi hallara qarşı Təhsil Nazirliyinin mövqeyi barışmaz olacaq, təhsil sisteminə mövcud olan neqativ hallarla mübarizədə sistemli yanaşma tətbiq ediləcəkdir.

Məktəb elə bir məkandır ki, burada biz uşaqlarımızın gələcəyinin əsaslarını qoyuruq. Məktəblərdə hökm sürən psixoloji atmosfer övladlarımızın həyat yoluna, mənəvi dəyərlərinə və əqidələrinə, milli identifikasiyasına və vətəndaşlıq hisslərinə bilavasitə təsir edir. Uşaq məktəbdə necə formalaşacaqsa, elə də vətəndaş olacaq. Burada bumeranq prinsipi hökm sürür-hansı keyfiyyətlərə malik insanı biz məktəbdən buraxırıqsa, bir müddət sonra o, artıq öz keyfiyyətlərini inkişaf etdir-miş durumda qarşımıza çıxır. Bilikli, tərbiyəli uşağı hazırlayırsınızsa, bir neçə ildən sonra savadlı, peşəkar və vətəninə sevgən gənci gör-dükdə onunla və haqlı olaraq özümüzlə fəxr edirik. Ya da əksinə, bəsəvad, mədəniyyətsiz və pis vərdişli şəxs məktəbdən buraxılırsa, bu adamın gələcəyi olmadığı üçün pis yola düşsə, cinayətkar olaraq qarşımıza kəsəndə yalnız özümüzlə günahlandırılmalı olur.

Müəllim peşəsinə ən şərafətli peşə adı ona görə verilib ki, ölkənin və cəmiyyətin gələcəyi dövlətin başçısından və ya hökumətdən daha çox sızdan, müəllimlərdən asılıdır. Dövlətin əsası xalqdır, insanlar, onların tam əksəriyyətinin həyatında keçdiyi yeganə sosial institut isə məktəbdir. Məktəbimiz nə qədər keyfiyyətli təhsil, müəllimlərimiz

uşaqlara nə qədər yaxşı tərbiyə verə biləcəklərsə, cəmiyyətimiz və dövlətimiz o qədər güclü olacaq və dəbə də inkişaf edəcəkdir.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Əziz müəllimlər və təhsil işçiləri!

Tarixi realiti belədir ki, Azərbaycan son on ildə iqtisadi inkişaf tempinə görə regionda lider ölkəyə çevrilmiş, dövlətimizin iqtisadi qüdrəti möhkəmlənmiş, dünyada siyasi nüfuzu artmış, ölkə daxilində siyasi və iqtisadi sabitlik tam bərqərar olmuşdur.

Hesab edirəm ki, bu inkişafın davamlı və dayanıqlı olması, xalqımızın xoşbəxt gələcəyi, dövlətimizin daha da möhkəmlənməsi, regionda lider dövlət imicinin qorunub saxlanması naminə Azərbaycanın bütün təhsil işçiləri və ziyalıları mənim bu çağırışma həmrəylik nümayiş etdirərək ölkəmizin iqtisadi yüksəlişi və millətimizin rifahı, dövlət başçısının qarşısında qoyduğu ali məqsədlər, o cümlədən azad torpaqlarımızın düşmənin tapdığından azad olunması naminə öz fəaliyyətini əsərgəməyəcəklər!

Ölkəmizdə təhsilin inkişafı bizdən, bizim fəaliyyətimizdən, üzərimizə düşən vəzifələrə necə yerinə yetirməyimizdən birbaşa asılıdır. İnşallah ki, Azərbaycan təhsili özünün zəngin ənənələrinə, milli mənəvi və ümumbəşəri dəyərlərinə, beynəlxalq təcrübəyə əsaslanaraq daha da inkişaf edəcək, dünya təhsil sisteminə öz layiqli yerini tutacaqdır. Bu yolda hamınıza yeni-yeni nailiyyətlər arzulayıram.

Diaqnozınıza görə təşəkkür edirəm!

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASININ PREZİDENTİ AKİF ƏLİZADƏNİN ÇIXIŞI

Hörmətli qurultay iştirakçıları! Çox hörmətli müəllimlər!

Mən sizin hamınızı səmimiyyətlə, ürəyimlə anırdın gushələrindən gələn bir səsə salmaqlayır, qurultayın işinə uğurlar arzulaıyram.

Mənim çıxışımın mövzusu respublika - mızda elmə təhsilin vəhdətinin zəruriliyinə həsr olunub. M.V.Lomonosovun gözəl bir sözü var. Deyir ki, akademiya elə bir qurumdur ki, o, bizim ölkəyə alimləri yaymaq üçün yaranmışdır. Universitetlər isə akademiya ilə qardaşıdır. Amma universitet nəzərdə də gimnaziyaların olması çox vacibdir. Çünki belə olmasa o, toxumsuz bir tarlaya oxşaya bilər. Bu, həqiqətdir. Çünki elmə təhsilin vəhdəti dənməlidir. Azərbaycan elminin inkişafı bu vəhdətdən çox aslıdır. Bu fikirlərlə biz neçə illərdi ki, akademiya da təhsilə elmin vəhdətini yaratmağa çalışırıq. Bu sahədə ilk addımlar atmaq istəyərkən bizdə belə bir fikir yaranıdı ki, akademiya da magistratura açaq. Fikirlişdik ki, bu, elminizə olduqca yardım edə bilər. Lakin bu ideya hələ reallaşmadığından elminizin başqa bir yolla - gənc kadrların hazırlığının artırılması yolu ilə inkişafına təkən vermək qənaətinə gəldik. Sırr deyil ki, indi elmə gələn bəzi gənclərin səviyyəsi o qədər də yüksək olmur. Biz istədik ki, onların istedadları, savadları daha yüksək olsun.

Mən özüm neçə illər universitetlərdə, Neft Akademiyasında diplom işlərinin müdafiəsində iştirak etmişəm və fikir vermişəm ki, bu işlərin bir çoxu ildən-ildən bir-birini təkərləyir. Bunları gördükdən sonra belə qənaə

ətə gəldim ki, biz tələbələri dəvət edib onları akademiya da, onun institutlarında laboratoriyalarda işlə təmin edəq. Maqəmədimiz bu idi ki, tələbə bilavasitə görkəmli alimin, püxtələşmiş bir elmi işçinin yanında çalışmaq hələ elmi baxımdan kifayət qədər, hələ də elmin ən qabaqəl, ən ümdə problemlərinin həllində iştirak etsin. Biz belə fikirləşirdik ki, bu istiqamətlərin cəmlənməsi tələbələri intellektual baxımdan daha da inkişaf etdirər. Bu, gözələnən səmərəni verdi. Sonra ikinci addımı atmalı olduq. Fikirlişdik ki, elminizlə təhsilimizin vəhdətini təmin etmək üçün akademiyanın nəzdində baza kafedralarının yaradılması faydalı olar.

Bunu Bakı Dövlət Universitetinin, Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasının rektorları ilə müzakirə etdik. Onlar bu ideya da dəstək verdilər. Buna görə mən fürsətdən istifadə edərkən onlara təşəkkür edirəm. Onların dəstəyi ilə biz bu baza kafedralarını da yaratdıq. Tələbələr gəlib bu baza kafedralarında elmin ən qabaqəl, ümdə proqramları üzrə təhsil alırlar.

Mən Prezident Administrasiyasının rəhbəri cənab Ramiz Mehdiyevin, Humanitar siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Fatma xanım Abdullazadənin, təhsil naziri Mikayıl Cəbbarovun burada iştiraklarından istifadə edərkən bir məsələyə də toxunmaq istəyirəm. Biza belə gəlir ki, təhsil proqramlarına bir də baxılmalıdır. Bugünkü elmin ən qabaqəl, həll edilmiş və həll edilən problemləri orada mütləq öz əksini tapmalıdır.

Məsələn, deyək ki, bizim alimlərin neftə bağlı son elmi nailiyyətləri. Biz neft

ölkəsiyik. Təbii ki, bu sahədə elminiz də çox geniş inkişaf etmişdir. Məsələn, hövzə modelləşməsi sahəsində aparılmış tədqiqatları buna misal göstərmək olar. Azərbaycan alimlərinin uğuru sayılan bu modelləşməyə görə yer təkinin zəruri inkişaf tarixi na cür formalaşsın, biz onu kompüter programı ilə bərpə edib o hövzənin inkişaf mərhələlərini müəyyən edirik. Bu haqda universitetlərin müvafiq proqramlarında məlumat çox azdır, bəlkə də heç yoxdur. Bu bizim elminiz ən qabaqəl sahə proqramlarında biridir. Tələbə gəlib bizim laboratoriyalarda çalışmaq bu sahədə dərin bilik qazana bilər.

Başqa bir məsələ. İndi dünyada xeyli inkişaf etmiş elm istiqamətləri vardır. Məsələn, nanosistemlərin fizikası. Bu da fizika fakültələrinin proqramlarında öz əksini tapmalıdır. Bəlkə də tapırdır, mən indi bunu dəqiq bilmirəm. Amma güman edirəm ki, bu yeni istiqamətlər orada əksini tapsa, bizim təhsilə xeyli kömək ola bilər.

Bir fikir də irəli sürmək istəyirəm. Baxmayaraq ki, biz akademiya da elmə təhsilin vəhdətini yaratmağa çalışırıq, yeni zamanda universitetlərin özlərində də bu sahədə addımlar atılmalıdır. Bize, universitetlərdə yeni elmi istiqamətləri əhatə edən kafedraların açılması zərurətini həyat özü dikte edir. Ənənəvi kafedralarla yanaşı, belə kafedraların da olması vacibdir.

Bildiyiniz kimi, akademiya təşkil olunan zaman o, universitet təhsilindən ayrılmış, yeni burada deinteqrasiya yaranmışdır. Bir vaxtlar bu bir mərhələ kimi bəlkə də zəruri idi. Amma indi zaman dəyişib, inteqrasiya zərurəti yaranıb. Və bu gün təhsilə elmin çox böyük inteqrasiyası göz qabaqın

dadır. Bu haqda da düşünmək lazımdır. Məktəblər, müəllimlər bunu nəzərə almalıdırlar. Gələcəyə baxan gənc istedadın məktəb vaxtından inkişafı çox vacib amillərdən biridir.

Mən müzakirə üçün bir təklif də irəli sürmək istəyirəm. Yaxşı olar ki, ümumi əhəli məktəblərində, özü də hər bir məktəbdə elm gushəsi yaradılsın və o, şagirdlər üçün maraqlı bir yerə çevrilsin. Həmin gushələrdə Azərbaycan və dünya elminin bugünkü dinamik inkişafını əks etdirən materiallar toplansın. Elmin dinamik inkişafının, elmə təhsilin vəhdətinin bu gushələrdə kifayət qədər öz əksini təması, güman edirəm ki, şagirdlər üçün də maraqlı olar. Onlar həmin gushələrin önünə yığıb elmin öncül istiqamətləri ilə bağlı müzakirələr apararlar ki, bu da həmin istiqamətlərə onlarda maraqlı yaradır. Fikrimcə, Azərbaycanın gələcək inkişafının təmin olunması məhz bu gün məktəblərdə, universitetlərdə, akademiya da cıma maraqlı və diqqətin yaradılmasından çox aslıdır.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Bilirsiniz ki, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə "Azərbaycan 2020: Gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyası təsdiq olunmuşdur. Konsepsiya 2020-ci ilədək Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının da inkişaf perspektivlərini özündə əks etdirir. Güman edirəm ki, konsepsiyayın işlənilməsində, əlbəttə, təhsilə elmin vəhdəti geniş öz əksini tapmalıdır.

Çox biliyə nail olmaq üçün, püxtələşmək üçün çox oxumaq gərəkdir. Mən sizə gənclərimizi, şagirdlərimizi, tələbələrimizi dəyərliyə sağlıq və uğurlar arzu edirəm.

Sağ olun.

NAXCIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ TƏHSİL NAZIRI PİRİ NAĞİYEVİN ÇIXIŞI

Hörmətli qurultay nümayəndələri!

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu və memarı, Azərbaycan təhsilinin böyük hamisi, ümummilli lider Heydər Əliyevin xalqımız qarşısında ən böyük xidmətlərindən biri də Azərbaycan təhsilini himayə etməsi, təhsilin gələcək inkişaf yollarını müəyyənləşdirməsidir. Heydər Əliyev şəxsiyyəti olmasaydı, Azərbaycan təhsili də bugünkü səviyyəyə gəlib çatıbmazdı.

Ulu öndər Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu Azərbaycan, bütövlükdə müasir təhsil siyasəti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Azərbaycan Respublikasının bütün bölgələrində olduğu kimi, Naxçıvan Muxtar Respublikasında da ölkə Prezidentinin təhsil sahəsində müəyyənləşdirdiyi vəzifələr uğurla həyata keçirilməkdədir.

Son illər Naxçıvan Muxtar Respublikasının şəhər və kəndlərdə 200-dən artıq yüksək keyfiyyətli, dünya standartlarına cavab verən, yeni avadanlıqlarla təchiz edilən, kompüter dastələri və elektron lövhələrə əsaslanan təhsil müəssisəsi tikilmiş və təsəlli təmir olunaraq şagirdlərin istifadəsinə verilməmişdir.

Heydər Əliyev Fondu tərəfindən də Naxçıvan Muxtar Respublikasının rayon mərkəzlərində və ucaq dağ kəndlərində, ümumilikdə 1072 şagird yerlik müasir avadanlıqlarla tam təmin olunan məktəblər tikilib istifadəyə verilməmişdir.

Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikasına tarixi səfərləri zamanı təhsil ocaqlarının açılışında iştirak etməsi, öz tövsiyə və tapşırıqlarını, xoş arzularını ifadə edərkən demişdir: "Naxçıvanın uğurlu inkişafı məni xüsusi sevindirir. Muxtar Respublikanın rayonlarının abadlaşması, yeni-yeni binaların tikintisi, iş yerləri

inin açılması Naxçıvanı möhkəmləndirir, Naxçıvanın yaşaması üçün bütün infrastruktur layihələri həyata keçirilir".

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 21 avqust 2004-cü il tarixli sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasında ümumtəhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı Programı" (2005-2007-ci illər) na və 10 iyun 2008-ci il tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2008-2012-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması üzrə Dövlət Programı" na uyğun olaraq muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərində 542 elektir lövhə quraşdırılmış, hər 14 şagirdə bir kompüter düşməklə 3355 kompüter dəsti verilmiş, bu kompüterlərin 84 faizi Internetə qoşulmuşdur.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının ümumtəhsil məktəblərində təhsil alan şagirdlər 1753282 nüsxə dərslik paylanmış, ümumtəhsil məktəblərindəki kitabxanalara hədiyyə olaraq 620117 nüsxə bədii ədəbiyyat verilməmişdir.

Həyata keçirilən uğurlu təhsil islahatı. düzünü ali məktəblərə qəbulda da qəbərək şəkildə göstərir. 2012-2013-cü tədris ilində muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərini 4186 nəfər bitirmiş və onlardan 3238 nəfəri ali məktəblərə sənəd vermişdir. İmtahanda iştirak edən abituriyentlərdən 1677 nəfəri ali məktəblərə qəbul olmuşdur ki, bu da sənəd verənlərin 51,79 faizi deməkdir. Ali məktəblərə qəbul onlardan 312 nəfəri 500-700 intervalında bal toplamışdır. Bu da ötən ilə nisbətən 45 nəfər çoxdur.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, 2012-ci ildə ali məktəblərə qəbulda 500-600 arası bal toplayanlar 197 nəfər idisə, 2013-cü ildə bu göstərici 204 nəfər təşkil etmişdir. Ötən il

600-700 arası bal toplayan 70 nəfər idisə, bu il 108 nəfər olmuşdur. Keçən il 650-700 arası bal toplayan 17 nəfər idisə, bu il 31 nəfər təşkil etmişdir.

2012-2013-cü tədris ilində orta ixtisas məktəblərinə qəbul da yüksək səviyyədə aparılmış və ötən ilə nisbətən irəliləyişlər olmuşdur. 2012-ci ildə 382 nəfər orta ixtisas məktəblərinə daxil olmuşdusa, 2013-cü ildə 554 nəfər orta ixtisas məktəblərində oxumaq hüququ qazanmışdır.

Muxtar respublikada hərbi peşəyə maraqlı olanlarla artmışdır. 2013-cü ildə Heydər Əliyev adına hərbi liseyə 995 nəfər sənəd vermiş, onlardan 257 nəfəri liseyin kursantları sırasına daxil olmuşdur.

2013-cü ildə 6 nəfər məzun yüksək bal topladığına görə Prezident təqaüdünə layiq görülmüşdür.

Ötən dər ilində muxtar respublikada təhsildə yüksək nəticələr nail olan 20 şagirdə medal verilmişdir, bu il medal alanların sayı 24 nəfər olmuşdur. Həmin məzunlara onlara göstərilən etimadı doğrultmuş, 3 nəfəri 550-600, 7 nəfəri 600-650, 14 nəfəri isə 650-700 intervalında nəticə göstərmişdir.

Muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərində müəllim və şagirdlər üçün vahid forma tətbiq olunur. Məktəbli formasının tətbiqi tədris müəssisələrində təlim-tərbiyənin yüksəldilməsinə, şagird intizamının yüksək səviyyəyə qaldırılmasına, şagirdlər arasında olan fərqi aradan götürülməsinə müsbət təsir göstərən amillərdəndir.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, muxtar respublikamızın ali və orta ixtisas məktəblərində də müəllim və tələbə həyatı üçün vahid forma tətbiq olunur. Bu da orta ixtisas və ali məktəblərdə tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə və tələbələr arasında intizamın gücləndirilməsinə mühüm rolə malikdir.

Pedaqoji kollektivlərin fəaliyyətinin qiyamətlandırılması sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin nəticəsidir ki, 2012-2013-cü

tədris ilində keçirilmiş "Ən yaxşı ümumtəhsil məktəbi" müsabiqəsinin nəticələrinə uyğun olaraq Naxçıvan şəhər 10 nömrəli, Şorur şəhər 1 nömrəli və Ordubad şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbləri ölkə Prezidentinin 6 avqust 2013-cü il tarixli sərəncamı ilə mükafatlandırılmışdır. Son 6 ildə muxtar respublika üzrə bu mükafata layiq görülmən məktəblərin sayı 18-ə çatmışdır.

2013-cü ildə muxtar respublikamızın 5 nəfər müəllimi "Ən yaxşı müəllim" müsabiqəsinin qalibi olmuş və beləliklə də muxtar respublikamızda həmin müsabiqənin qaliblərinin sayı ümumilikdə 30-ə çatmışdır.

Son 10 ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasında təhsilin inkişafındakı xidmətlərinə görə 54 nəfərə "Azərbaycan Respublikasının əməkdar müəllimi" fəxri adı verilmiş, 52 nəfər isə "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilmişdir. Bu dövrdə 63 nəfər qabaqcıl təhsil işçisinə "Naxçıvan Muxtar Respublikasının əməkdar müəllimi" fəxri adı verilmişdir. 30 avqust 2013-cü il tarixində isə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin müvafiq sərəncamı ilə təhsil işçilərinin əməkdaşları atılmışdır. Bütün bunlar ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin təhsilə göstərdiyi qayğı və diqqətin bariz nümunəsidir.

Azərbaycan təhsilində gedən keyfiyyət dəyişiklikləri və ümumtəhsil məktəblərində aparılan yeniliklər, təhsilə göstərilən ən yüksək dövlət qayğısı təhsil işçilərinin ürəkdan sevincidir, onları Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayında qəbul olunaçaq qərarları layiqincə yerinə yetirməyə ruhlandırır.

Hörmətli qurultay nümayəndələri! Naxçıvan Muxtar Respublikasının təhsil işçiləri bundan sonra da öz fəzalarına düşən cətin və şərəfli işi yerinə yetirməsinə məsulyyətini daha da artıracaq, vətənimizin çiçəklənməsinə və Azərbaycan xalqının rifahı üçün də layiqli töhfələr verəcəklər. Diqqətinizə görə sağ olun!

AZƏRBAYCAN HƏMKARLAR İTTİFAQLARI KONFEDERASIYASININ SƏDRİ SƏTTAR MEHBALİYEVİN ÇIXIŞI

Hörmətli sədarət!

Əziz qurultay iştirakçılar!

Xanımlar və cənablar!

İlk növbədə, hər birinizi Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayında salamlayıb, Azərbaycanın bütün təhsil işçilərini bu münasibətlə təbrik edir, hər birinizi xoşbəxtlik və saadət arzulayıram!

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Sir deyildir ki, müasir dünyada hər bir ölkənin uğurlu gələcəyi təhsilin səviyyəsi ilə müəyyən olunur. Azərbaycan Respublikasının inkişafında təhsil mühüm yer tutur. Bu, ilk növbədə, ölkə rəhbərinin təhsilin inkişafına verdiyi önəm, bu sahəyə diqqət və qayğısının real nəticəsidir. Azərbaycanda təhsilin inkişafı, gənclərimizin sağlam və savadı, böyüməsi dövlət siyasətinin prioritet istiqamətini təşkil edir.

Bilirsiniz ki, ümummillî lider Heydər Əliyevin siyasət kursunun mədhi istiqamətlərindən biri təhsilin qayğı ilə əhatə olunması, bu sahədə əldə olunmuş nailiyyətlərin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi idi. "Cəmiyyət təhsilsiz inkişaf edə bilməz" deyəndə Heydər Əliyev Azərbaycanın gələcəyinin təhsilin bugünkü vəziyyətindən asılı olduğunu döndə-döndə vurğulayıb və işinin çoxluğunu baxmayaraq, müəllimlərlə, gənclərlə, məktəblilərlə tez-tez görüşür, onların uğurlarına sevinirdi. Təhsil sahəsinin inkişafı, müəllimlərin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, cəmiyyətdə müəllim nüfuzunun daha da artırılması ulu öndərin həyata keçirdiyi dövlət siyasətinin mühüm sahələrindən biri idi.

Heydər Əliyev öz müəllimini xatırla-

yaraq deyirdi: "Mən yer üzündə müəllimdən yüksək ad tanımıram. Məhz müəllim doğma yurdumuzu sevməyi, haminin rifahı naminə vicdanla işləməyi müdrikliklə və səbrlə bizə öyrətmis və öyrədir. Hər birimizin öz müəllimi vardır və biz bütün ömrümüz boyu onun xatirəsinə hörmətlə, minnətdarlıqla qəlbimizdə yaşadıq". Heydər Əliyevin təhsil işçilərinə qarşı qəlbində başladığı ulvi hisslərin nəticəsi idi ki, onun hakimiyyəti illərində, hətta ölkənin iqtisadi durumu nisbətən ağır olan vaxtlarda da dövlət büdcəsindən təhsilə ayrılan vəsait heç vaxt azaldılmamış, əksinə, bu sahəyə ayrılmaları maddi münəzzəm surətdə artmışdır.

Təhsilin inkişafı ulu öndərin layiqli davamçısı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin daim diqqət mərkəzində olmuş və onun siyasətində əsas prioritet istiqamətlərdən biridir.

Bu gün əminliklə demək olar ki, strateji sahə olan təhsil cəmiyyətin bütün sahələrə nüfuz etmiş, dünya təhsil sistemində inteqrasiyası sahəsində yeni uğurlar əldə etmişdir. Cənab Prezident ölkəyə rəhbərliyi-nin ilk illərindən başlayaraq təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, müasir informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının təhsil sistemində tətbiqi, bu sahədə çalışan işçilərin sosial müdafiəsinin təmin edilməsi, tələbə və aspirantların sosial və maddi durumunun yaxşılaşdırılması və s. istiqamətlərdə əhəmiyyətli fərman və sərəncamlara imza atmışdır.

Azərbaycan təhsilinin sürətli inkişafı yolu keçərək hazırkı səviyyəyə çatmasında Heydər Əliyev Fondu və şəxssən Fondun

prezidenti, YUNESKO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın da böyük əməyi vardır.

Azərbaycanda yeni-yeni məktəb binaları tikilir, köhnə məktəb binaları əsaslı təmir edilir, laboratoriyalar, emalatxanalarla təchiz edilir. Təhsil müəssisələrinin maddi-texniki bazası möhkəmləndirilir, Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsindən təhsilə ayrılan vəsaitin həcmi də ilbəil artırılır. Müəllim əməyinin qiymətləndirilməsi, onların sosial durumunun yaxşılaşdırılmasına yönəlmis addımlar atılır.

Bir neçə ay öncə biz ölkə başçısının müəllim əməyinin qiymətləndirilməsinə yönəlmis daha bir addımın şahidi olduq. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 30 avqust 2013-cü il tarixində imzaladığı sərəncamla təhsil işçilərinin əməkhaqları, eləcə də doktorantların, ali, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrində təhsil alan tələbə və şagirdlərin təqaüdləri növbəti dəfə artırıldı. Hesab edirəm ki, ölkə başçısının bu sərəncamları təhsil işçilərinin həyat səviyyəsinin artırılmasına, ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrində təhsil alan tələbələrin sosial problemlərinin aradan qaldırılmasına töhfə olacaqdır.

Ölkəmiz üçün savadlı və bacarıqlı kadrların hazırlanması məsələsi də diqqətdən keçməli qalırmı, vaxtaşırı olaraq tələbə və aspirantların təqaüdləri artırılır, gənclərin xarici ölkələrdə təhsil imkanları daha da genişləndirilir. Təsəffüf deyildir ki, hazırda "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsil üzrə Dövlət Proqramı"na əsasən 2600-dən çox Azərbaycan gənci dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin aparıcı ali təhsil müəssisələrində dövlət hesabına təhsil alır, onların bütün xərcləri dövlətimiz tərəfindən ödənilir. Bu gənclərin gələcəkdə layiqli vətəndaş kimi yetişərək ölkə-

kəmizin inkişafına xidmət etmələri üçün hər cür şərait yaranır.

Hörmətli qurultay nümayəndələri! Azərbaycan təhsil siyasətinə həyata keçirilən dövlət orqanı Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi. Hesab edirəm ki, bu dövlət qurumu uğurlu fəaliyyəti ilə seçilir və özünə düşən vəzifələri layiqincə icra edir. Lakin bu, o demək deyildir ki, digər qurumlar, ictimai təşkilatlar bu sahənin inkişafına kömək göstərməməlidirlər. Bu sahəni inkişafına hər birimiz öz töhfələrimizi verməliyik. Biz Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı olaraq bu prinsipi fəaliyyətimizdə əsas istiqamət elan etmişik.

Hörmətli qurultay iştirakçıları! Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqının fəaliyyətində əsas istiqamətlər təhsil sahəsində oxuyan və işləyən ittiqaf üzvlərinin əmək, sosial, iqtisadi hüquqlarının və qanuni mənafələrinin müdafiəsi, işgərdərlə əməkdaşlıq qarşısında ittiqaf üzvlərinin mənafələrini təmsil etməsi, kollektiv danışıqların aparılması, kollektiv müqavilələrin, sazişlərin bağlanması və onların yerinə yetirilməsinə nəzarəti həyata keçirilməsidir.

Eyni zamanda ittiqaf üzvlərinin, onların ailə üzvlərinin sağlamlığına qayğı göstərilməsinə, onların pensiya təminatının, sanatoriyaya, kurort müalicəsinin və istirahət sahələrində təhsil edilməsinə, bədən tərbiyyəsi və idmanın inkişaf etdirilməsinə, əməyin müəhəfəzəsinə, ətraf mühitə, sağlamlığa mənfi təsir göstərən faktorların aradan qaldırılmasına, üzvlərin sağlamlıq və təhlükəsiz iş şəraiti ilə təmin edilməsinə ittiqaf ciddi nəzarət edir. Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı yuxarıda qeyd olunan istiqamətlər üzrə qarşısında duran vəzifələrini uğurla həyata keçirməsinə çalışır.

Hörmətli nümayəndələr! Öz növbəsində Azərbaycan Respubli-

kasının Təhsil Nazirliyi və onun yerli strukturları bənkərlər ittifaqı təşkilatları ilə sosial partnyorluq və mövcud qanunlar əsasında əməkdaşlıq edir. Təhsil Nazirliyi təhsil işçilərinin əmək, sosial, iqtisadi hüquqları və qanuni mənafələrinin müdafiəsi ilə bağlı bənkərlər ittifaqı təşkilatları tərəfindən həyata keçirilən tədbirlərdə ən yaxın tərəfdaşlarımızdan biridir.

Nəzərinizə çatdırım ki, 1992-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti ilə Azərbaycan Bənkərlər İttiqləri Konfederasiyası arasında Baş Kollektiv Saziş bağlanmışdır. 2001-ci ildən Baş Kollektiv Sazişin hazırlanmasında və bağlanmasında Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlar Təşkilatları Milli Konfederasiyası da iştirak edir.

Tərəflər sazişdə mövcud qanunvericiliyə əsaslanaraq sosial-iqtisadi siyasəti və sosial-əmək münasibətləri üzrə razılaşdırılmış müqavilələri və birgə fəaliyyətlərini müəyyən edirlər. Saziş ölkə iqtisadiyyatının daha da gücləndirilməsinə, rəqəbat qabiliyyətinin artırılmasına, əmək bazarının səmərəli inkişafına, təhlükəsiz iş şəraitinin yaranmasına, sosial sabitliyin qorunub-saxlanmasına və əhəlinin sosial müdafiəsinin təmin edilməsinə istiqamətlidir.

Bildiyiniz kimi, Baş Kollektiv Saziş əsasında 1998-ci ildən başlayaraq Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Bənkərlər İttiqləri Respublika Komitəsi ilə Təhsil Nazirliyi arasında Kollektiv Saziş, rayon bənkərlər ittifaqı komitələrinin və onların xidmətlərində olan ilk bənkərlər ittiqləri təşkilatları ilə müvafiq təhsil müəssisələri rəhbərləri arasında isə kollektiv müqavilələr bağlanmışdır.

Bu il iyulun 10-da biz Təhsil Nazirliyi ilə növbəti 2013-2015-ci illər üçün Kollektiv Saziş imzaladıq. Sənəd təhsil işçilərinin və təhsilənlərin sosial hüquqlarının müdafiəsi

ilə bağlı bir çox vacib məqamları özündə əks etdirir. Biz bənkərlər təşkilatları olaraq bu sənəddə öz əksini tapan müddəaların yerinə yetirilməsinə bilavasitə nəzarət edir, həmçinin öz öhdəliklərimizi yerinə yetirməyə çalışırıq. Kollektiv Sazişdə özərimizə götürdüyümüz öhdəliklərdən biri də ittifaq üzvlərinin və onların ailə üzvlərinin müalicə və istirahətlərinin təşkilinə və bağlıdır.

Biz hər il minlərlə təhsil işçisi və onların ailə üzvlərinin müalicə və istirahətinin təmin edirik. İttifaq üzvlərinin ehtiyacını nəzərə alaraq bütcdə hesabına əlavə yollayışlar alaraq hər il daha çox sayda təhsil işçisinin müalicə və istirahətinin təşkil edirik. Bu sahədə daha çox müsbət nəticə əldə etmək üçün əlavə kompleks tədbirlər də həyata keçiririk.

Bilirsiniz ki, ATİAHİ Respublika Komitəsi öz üzvlərinin istirahətini daha yaxşı təşkil etmək məqsədi ilə Nabran istirahət zonasında 5,8 hektar torpaq sahəsi almış və 2008-ci ildən başlayaraq "Təhsil" istirahət kompleksinin tikintisinə başlamışdır. Bu ilin 1 iyul tarixində biz istirahət kompleksinin rəsmi açılış mərasimini keçirdik. Sizi əmin etmək istəyirəm ki, ATİAHİ ittifaq üzvlərinin əmək, sosial, iqtisadi hüquqlarının və qanuni mənafələrinin müdafiəsi ilə əlaqədar üzərimizə götürdüyü öhdəliklərin yerinə yetirilməsi ilə bağlı fəaliyyətimiz bundan sonra da davam etdirəcək və təhsilimizin inkişafına öz töhfələrini verən pedaqoji ictimaiyyətin, təhsil sahəsində çalışan insanların qayğısına qalacaqdır.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Mən sonunda bir daha müqəddəs peşə sahibləri olan müəllimlərimizi təbrik edir, onlara uzun ömür və qurultayın işinə uğurlar arzulayıram.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm!

TƏLƏBƏ QƏBULU ÜZRƏ DÖVLƏT KOMİSSİYASININ SƏDRİ MƏLEYKƏ ABBASZADƏNİN ÇIXIŞI

Hörmətli qurultay iştirakçıları, dəyərli qonaqlar, aziz müəllimləri!

Sizi Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyasının kollektivi adından və şəxsən öz ədimdən salamlayıram. Bu gün sizin qarşınıza çıxış etməkdən, sizin fikirlərinizi dinləməkdən böyük sevinc və şərəf hissi duyuram, sizə gənc nəslin tərbiyəsi və təhsilinə həsr etdiyiniz əmək və fədakar işinizi də yeni-yeni uğurlar arzulayıram.

Məhərrəm Prezidentimiz İlham Əliyev demişdir: "Təhsil bizim gələcəyimizdir. Təhsilin səviyyəsi ölkəmizin perspektivlərini müəyyən edəcəkdir. Biz çalışırıq ki, Azərbaycanda bu sahəyə daim diqqət göstərsin, praktiki tədbirlər görülsün, həm təhsil sisteminin maddi-texniki bazası güclənsin, eyni zamanda və ən önəmli, təhsilin keyfiyyəti artсын. Həm orta, həm də ali məktəblərdə bu proses ardıcılıqla, vahid sistem şəklində aparılmalıdır". Bu fikirlərdə həm müasir mərhələdə təhsil sahəsində görülən işlər, həm də perspektiv vəzifələrimiz aydın şəkildə göstərilir.

Hazırda, XXI əsrin öz tələblərini irəli sürdüyü dövrdə yeni texnologiyaların cəmiyyətin bütün sahələrini, eləcə də gündəlik həyatımızı dəyişdiyinə şahid oluruq. Hər bir müntəzəq cəmiyyətin əsasında biliklərin, qeyri-maddi dəyərlərin istehsalı və biliklərin mütədiəsi durur. Bununla əlaqədar, YUNESKO XXI əsr təhsilinə həsr olunmuş Beynəlxalq Komissiya yaratmışdır. Bu komissiya müasir dövrün problemlərinin həlli yolu kimi məhz ömürboyu (fəsiləsiz) təhsilə gəlir.

Beynəlxalq elmi dairələr isə XXI əsrdə öyrənilməsi vacib olan aşağıdakı bacarıqları ön plana qatırırlar:

- Mürəkkəb problemlərə adekvat cavab vermə
- Effektiv ünsiyyət qura bilmə
- Məlumatı dinamik idarəetmə
- Komandada işləmə və problemlərin həllini tapma
- Texnologiyalardan effektiv istifadə etmə

• Davamlı olaraq yeni bilik yaratma

Oktabr ayında məhərrəm Prezident cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə çox mühüm bir sənəd - "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası" təsdiq edilmişdir. Sənəddə təhsilin inkişafı üzrə müəyyən edilmiş 5 əsas istiqamət beynəlxalq aləmdə qəbul edilmiş yuxarıda qeyd etdiyim əsas prinsiplərlə tam uyğunluq təşkil edir. Şübhəsiz ki, Strategiyada ölkəmizin realiaqları və xüsusiyyətləri də nəzərə alınmışdır. Strategiya ölkəmizdə biliklərə əsaslanan cəmiyyətin qurulması üçün çox ciddi siyasi sənəddir.

Biliklərə əsaslanan cəmiyyətdə əsas istehsal qüvvəsi müəllimlərdir. Ona görə də müəllimlərin qarşısında çox önəmli məqsəd və tələblər qoyan Strategiya, ilk növbədə, məhz pedaqoji ictimaiyyət tərəfindən öyrənilməli və dərk edilməlidir. Sabah gələcək nəsildən gözlədiyimiz nəticələri, bilik və bacarıqları, kompetensiyaları bu gün cəmiyyətimiz müəllimin qarşısında tələb kimi qoyur. Müəllim daim zamanın nəbzini tutmaq üçün öz üzərində ömürboyu çalışmalıdır.

Fikrimcə, müəllim olmaq üçün insanın, ilk növbədə, zamanın çağırışlarına cavab verən bilikləri, qəlbin pəncəsinə bağlılığı və ali vətəndəş mövqeyi olmalıdır.

Məlum olduğu kimi, bilikin qiymətləndirilməsi təhsil prosesinin ayrılmaz bir hissəsidir. Təhsil sahəsində yeniliklər baş verdikcə, qiymətləndirmə özü də xeyli dəyişikliyə məruz qalır. Bu dəyişiklik, ilk növbədə, qiymətləndirmənin məzmunu və ya məqsədini ayrı-ayrı bilik və bacarıqlardan bütöv şəxsiyyətə və qabiliyyətlərə - kompetensiyalara doğru yönəltdirir. XXI əsrin bacarıqlarını qiymətləndirmək daha çətindir, ancaq cəmiyyətdə, zəruridir.

Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası qiymətləndirmə sahəsində 20 illik təcrübəyə malik olan qurum kimi bu sahədə dünyada gedən yenilikləri izləyir, onları Azərbaycanda tətbiq etmək imkanlarını öyrənir, bu istiqamətdə müxtəlif elmi-pedaqoji araşdırmalar aparır. Bu işdə uşaqlara orta və ali məktəb müəllimi, Milli Elmlər Akademiyasının əməkdaşları ekspert qismində yaxından iştirak edirlər. Məsələnin vacibliyini nəzərə alaraq, hesab edirik ki, müasir qiymətləndirmə nəzəriyyəsi üzrə dərslər pedaqoji kadrları hazırlayan ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsində tədris proqramlarını da daxil etməlidir.

Digər təklifimiz Strategiyamızın həyata keçirilməsi üzrə proqramların, "yol xəritəsi"nin tərtib edilməsi zamanı regionlar üzrə fərdi yanaşmanın tətbiqi edilməsi ilə bağlıdır. Strategiyada hər bir təhsilənlə fərdi yanaşma prinsipi əks olunmuşdur. Buna

nail olmaq üçün ardıcıl olaraq əvvəl ölkə daxilində mərkəzdən hər bir regiona, sonra hər region daxilində hər məktəbə, sınıfa və nəhayət, şagirdə fərdi yanaşma prinsipi tətbiq edilməlidir. Bunun həyata keçirilməsi üçün TQDK-nın məlumat bazalarında 20 il ərzində hər bir regiona, məktəbə dair toplanmış ölçmə materiallarının istifadə olunması vacibdir. Belə ki, hər bir regionun əldə etdiyi nəticə ölkə üzrə orta statistik göstəricilərlə yanaşı, onun özünün başlanğıc göstəriciləri ilə müqayisə olunmalı, beləliklə də inkişaf dinamikası müşahidə edilməlidir. Pedaqoji kollektivin fəaliyyətinə qiymət vermək üçün onun işlədiyi şagird auditoriyası nəzərə alınmalıdır və s. Bu yanaşma "Mənim məktəbim" portalında artıq tətbiq edilmişdir. Bildiyiniz kimi, "Mənim məktəbim" portalı məktəb məzmunlarının 1994-cü ildən başlayaraq qəbul və son iki il üzrə buraxılış imtahanlarında göstərdikləri nəticələrin tarixini əks etdirən portalıdır. Buradakı məlumatlar məktəbin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsinin tərkib hissəsi kimi qəbul edilə bilər.

Təbii ki, Strategiyamızın həyata keçirilməsi istiqamətində çox böyük işlər görülməlidir. Mən inanıram ki, Strategiyada əks olunmuş hədəflərin gerçəklənməsi yolunda bütün cəmiyyətimizin qüvvələri səfərbər olunacaq və biz ömürboyu təhsil almaq imkanından istifadə edərək əsl biliklərə yiyələnən, öz şəxsi taleyi ilə yanaşı, xalqının, ölkəsinin taleyi üçün məsuliyyət daşıyan gənc nəsil yetişdirəcəyik.

Diqqətinizə görə minnətdaram.

BAKİ ALİ NEFT MƏKTƏBİNİN PROREKTORU, PROFESSOR RAMİZ HÜMBƏTOVUN ÇIXIŞI

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Ölkəmizin təhsil işçiləri və müəllimlər ordusunun nüfuzlu qurultayında Bakı Ali Neft Məktəbinin kollektivi adından sizləri salamlamaqdan və fikirlərimi bölüşməkdən şərəf duyuram.

Təhsil sistemi ölkəmizin aparıcı qüvvəsi olaraq Azərbaycanın iqtisadiyyatının bütün sahələrinin uğurlu fəaliyyətinin təminatı üçün dərd hazırlayan, onların kəmişdəki və bugünkü nailiyyətlərində və gələcək inkişafında əvəzsiz rol oynayan səhədir.

Təhsil məkanındakı yeni ab-hava və təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyasının təsdiq edilməsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin təhsil sisteminin inkişafına göstərdiyi diqqət və qayğı-nın təzahürü olaraq hər bir təhsil işçisinin qarşısına yeni məsul vəzifələr qoymuşdur.

Ötən əsrin 70-80-ci illərində ümum-millli liderimiz Heydər Əliyevin təşəbbüsləri nəticəsində çoxsaylı təhsil müəssisələrinin yaradılması, yeni ixtisaslar üzrə müxtəssis hazırlığının həyata keçirilməsi, unikal ixtisaslar üzrə digər respublikaların aparıcı təhsil mərkəzlərində müxtəssis hazırlığının təşkili, Ümumittifaq statuslu ixtisasartırma və yenidənəhazırlanma institutlarının fəaliyyəti Azərbaycanı dünyanın bir çox ölkələri üçün yüksək ixtisaslı müxtəssislər hazırlayan bir məkana çevirmişdir.

Həmin layihələr çərçivəsində o vaxt təhsil işçisi gənclərin mütləq əksəriyyəti həzrət ölkə iqtisadiyyatının aparıcı qüvvələri idirlər. Təsəffüf olsun ki, müstəqillik illərinin avallarındə həm obyektiv, həm də subyektiv səbəblərdən ali təhsil sahəsində əldə

edilmiş uğurlar kifayət dərəcədə inkişaf etdirilməmişdir.

Müstəqil Azərbaycanın ali təhsil sisteminin Avropa təhsil məkanına inteqrasiyası yolunda Bolonya prosesinə qoşulması, beynəlxalq təhsil qurumları ilə ildən-ilə genişlənən əlaqələr, kredit sisteminin tətbiqi, müxtəssis hazırlığı aparılan ixtisasların siyahısının YUNESKO-nun standartlarına uyğunlaşdırılması, çoxbəlli qiymətləndirmə sistemində, çoxpilləli təhsilə keçid, infrastrukturun əsl şəkildə yenilənməsi, yeni maliyyələşmə mexanizminin tətbiqi, təsəvvürlər olsun ki, əsas məqsəd olan təhsilin keyfiyyətini beynəlxalq səviyyəyə gətirib çıxarmamışdır. Ona görə də işgütlərənər ali təhsil müəssisələrinin məzmunlarını ya tələblərə cavab vermədiklərinə görə işə götürülmür, yaxud da əlavə xərc çəkərək onlara yeni biliklər verməyə məcbur olurlar.

İşgütlərənərlərin əmək bazarında müxtəssislik bəlik və təcrübəsinə ildən-ilə artan tələbatları kadrlara chiyacın ödənilməsi üçün ali təhsil sisteminə yeniliklərin gətirilməsi zərurəti tədarüğündən ölkə Prezidentinin fərmanları əsasında yeni ali təhsil müəssisələrinin - Azərbaycan Diplomatik Akademiyasının, M.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının, İnformasiya Texnologiyaları Universitetinin və s. yaradılması cəmiyyətdə rəğbətə qarşılanmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 29 noyabr 2011-ci il tarixli Fərmanı ilə artıq transmilli şirkətə çevrilmiş və ingilis dilində təhsil almış müxtəssislərə böyük ehtiyacı olan Dövlət Neft Şir-

kətinin strukturunda yeni, müasir tipli Bakı Ali Neft Məktəbinin yaradılması bu prosesin məntiqi davamıdır. Bu cür qərarlar müxtəssis hazırlığında sağlamlıq rəqəbatın bərqərar olmasına, abituriyentlər üçün işə ən keyfiyyətli təhsil imkanı təklif edən ali məktəbləri seçməyə imkan yaradır. Bakı Ali Neft Məktəbinin quruculuğu prosesində dünyanın aparıcı elm və təhsil mərkəzlərinin təcrübəsi öyrənilərək keyfiyyətli mühəndis kadrları hazırlanması təmin edilməsi üçün vacib olan 6 əsas komponent - yüksək potensiallı professor-müəllim heyəti, müərrəqə tədris proqramları, yüksək hazırlıqlı orta məktəb məzunları - tələbələr, tədris prosesinin istehsalatla sıx əlaqəsinin təmin olunması, tədrisin müasir informasiya resursları ilə təmin edilməsi və ən müasir tələblərə cavab verən maddi-texniki baza əsas götürülmüşdür. Hazırda Bibiheybətə Bakı Ali Neft Məktəbi üçün kampus tikilir və orada da bu komponentlərin özünə yer tapması ilə bağlı iş aparılır.

Qısa zaman kəsiyində Bakı Ali Neft Məktəbində müasir tələblərə cavab verən infrastruktur yaradılmış, professor-müəllim və idarəetmə heyəti formalaşdırılmış, Böyük Britaniyanın dünyada tanınmış Heriot-Vatt Universiteti (HVU) ilə tədris proqramlarının tətbiqi ilə bağlı müqavilə imzalanmış, genişmiqyaslı təntinim aqşayları nəticəsində 2012-ci ildə "Neft-qaz mühəndisliyi", "Kimya mühəndisliyi" ixtisaslarına, 2013-cü ildə isə həmin ixtisaslara və əlavə olaraq "Proseslərin avtomatlaşdırılması mühəndisliyi" ixtisasına tələbə qəbulu həyata keçirilmiş, 2012-ci ildə orta bal 631, Prezident təqaüddüçülərinin sayı 11, 2013-cü ildə isə müvafiq olaraq, 656 və 15 olmuş, bu göstəricilərə görə BANM Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyasının tərtib etdiyi reyting cədvəlində müttəq lider olmuşdur.

Tədrisin təşkilində, tədris texnologiyalarının

uyğun tətbiqində, tələbə-müəllim münasibətlərinin tənzimlənməsində, biliklərin qiyamətində prosesində şəffaflığın və obyektivliyin təmin edilməsində, müəllimlərin və tədris proqramlarının seçilməsində, tədris istehsalatı əlaqəsinin möhkəmləndirilməsində, çoxsaylı transmilli şirkətlərlə və aparıcı ölkələrin təhsil mərkəzləri ilə əlaqələrin qurulmasında, mühəndislik fəaliyyətinin təbliğində, tələbələrin yeni gənclər və beynəlxalq mühəndislik cəmiyyətlərinin fəaliyyətinə qoşulmasında ən müttəqəq yənaşmalar həyata keçirilmiş, ali məktəbdə sağlamlıq və səmərəli təhsil mühiti yaradılmış, əldə edilmiş nəticələr və onların ictimaiyyət arasında yayılması Bakı Ali Neft Məktəbinə cəmiyyətdə böyük nüfuz qazandırmış, abituriyentlər üçün cəlbədicə etmişdir.

Tədris prosesi istehsalatla sıx əlaqədədir, tələbələr həm semestr boyu, həm də tətilərdən qabaq müttəq ARDNŞ-in Heydər Əliyev adına Bakı Neft Emalı Zavodunda və digər müəssisələrdə tərcübə keçirlir. Bu məqsədlə BANM ARDNŞ-in və AMEA-nın bir sıra müəssisə və təşkilatları ilə, eləcə də "BP", "Total", "Statoil" şirkətləri, "Micro-soft", "British Council" təşkilatları ilə müqavilələr bağlanmışdır. "Halliburton", "KCA Deutag", "Schlumberger" və "Emerson-processmanagement" şirkətləri ilə danışıqlar yekunlaşmaq üzrədir.

Ali məktəbizdə rektorluqla professor-müəllim heyəti, idarəetmə qurumları, tələbələr və valideynlər arasında sıx və işğuzar münasibətlərin uğunlarımızda əhəmiyyətini qeyd etmək istədim. Hər bir tələbə, müəllim, işçi və valideyn üçün rəhbərlik həmişə açıqdır. Xüsusi psixoloji xidmət və sosioloji sorğular vasitəsilə bu münasibətlər daim tənzimlənir.

Bütün bu işlərin nəticəsi kimi məzunlarımız BANM-in və Heriot-Vatt Universitetinin diplomlarının verəcəyini də qeyd

etmək istədim.

Bu yaxınlarda qəbul edilmiş "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası" və Təhsil Nazirliyinin fəaliyyətində nəzərdəcarpan dinamika ölkəmizin ali təhsil sisteminin fəaliyyətini mükməlləşdirmək üçün bizzə unikal bir şans vermişdir. Əsaslı şəkildə işlənmis bu sənədin tələblərinin bir qismi ilə bağlı fikirlərim bölüşmək istədim.

Tədris proqramlarının yaradılması və tətbiqi işlərinə uzun müddət bərqərar olmuş konservativ yənaşma əmək bazarının müttəqəq sənədlərdən ildən-ildə dəyişən ehtiyaclarını nəzərə almadığından hazırlanan kadr potensialından səmərəli istifadə olunmur. Ona görə də tədris proqramlarının işlənməsi prosesi işğuzturan müəssisələrin inkişafı və bu inkişafın tempi ilə uyğamalıdır.

Digər bir yənaşma işə tədris proqramlarının ekspertizəsi üçün heç bir dövlət qurumunun tərkibində olmayan müttəqəq ekspert qrupunun yaradılması və onların işinə təhsil sahəsində beynəlxalq ekspertlərin cəlb olunmasıdır.

Ali məktəblər arasında tədris proqramlarının qarşılıqlı tətbiqi həm tələbələr, həm də müəllimlər üçün mobilliyi təmin edə bilər.

Müttəqəqsis hazırlığı ixtisaslarının sət şəkildə bir siyahıda təsdiq olunması proqramların tətbiqində çevikliyi təmin etməyə imkan vermir. Proqramların qəbulu və tətbiqi işində bürokratik sənədləşdirmə mövcuddur, halbuki, məsələn, bizim partnyor olduğumuz HVU-nun əsas sənədlər sənətin (Elmi Şuranın) təsdiq etdiyi sənədlər üzrə dərslərin siyahısı (kreditləri göstərməklə), fənlərin məzmunu və dərslər cədvəlləridir.

Ali təhsil müəssisələrində xarici dillərin tədrisinin mükməlləşdirilməsi həddindən artıq vacib olan məsələdir. Çünki xarici dilləri bilən hamı tələbə, həm də müəllim

lim dünyanın bütün informasiya resurslarından bilik əldə etmək, beynəlxalq elm və təhsil yənaşmaları layihələrə qoşulmaq, müasir tədris texnologiyalarını tez və asanlıqla mənimsəmək imkanı əldə edir. Məsələn, Bakı Ali Neft Məktəbində 1-ci kursda hazırlıq mərhələsində oxuyan tələbələrə hər biri ingilis dilindən IELTS tələbləri ilə minimum 6.0 bal toplayaraq, bakalavriatda ixtisas təhsilinə başlayırlar.

Ali təhsil müəssisələri statuslarına görə tədris elmi fəaliyyətlə vətəndaş həyata keçirməlidirlər. Lakin ildən-ildə maddi-texniki bazası inkişaf etməyən, ştatlarında cəmi bir neçə aşağı və orta səviyyəli elmi dərəcəsi müttəqəqsislər olan karlik-laboratoriya yənaşmaları yüksək nəticələr gəzləmək əbsədir. Həsab edirəm ki, bu vəziyyətdən çıxış yollarından biri elmi-tədqiqat işlərinin müsbəqə əsasında qrantlar vasitəsilə həyata keçirilməsidir.

Elmi-tədqiqat işlərinin səmərəliliyinin və məqsədyönlüliyünün artırılmasının yollarından biri də qabaqcıl ölkələrdə geniş təşəkkül tapmış və ali məktəblərin nəzdində azad iqtisadi zona statusunda fəaliyyət göstərən elmi texnoparklardır.

Ali məktəblərin elmi potensialını artırmaq üçün daha bir yol onlara qısa zaman kəsiyində xarici ölkələrin aparıcı elm və tədris mərkəzlərində magistr hazırlığını həyata keçirmək imkanı vermək və daha sonra doktorantura təhsili hesabına professor-müəllim heyətinin potensialını artırmaqdır. Mövcud vəziyyəti nəzərə alaraq xarici ölkələrdə staj keçmə, ixtisasartırma və yenidən hazırlanma kurslarında istər müəllimləri, istərsə də elmi işçilərin təhsilinin təşkilinə çox vacibdir. Bununla paralel olaraq mərhələ-mərhələ ölkədə ixtisaslaşdırılmış (məqsəddi) treninq mərkəzlərinin yaradılması, müasir avadanlıqla təchiz edilməsi və xaricdən dəvət olunan müttəqəqsislər tərəfindən yeni texnolo

giyaların tədrisinin təşkilində fayda verə bilər.

Hesab edirəm ki, ali məktəbin reytinqini müəyyən edərək orada məzunlarla hansı real işin aparılması və məzunların işlə təmin olunması dərəcəsi mütləq nəzərə alınmalıdır. Bunu Təhsil Nazirliyində məzunların vahid verilənlər bazasının yaradılması ilə qiymətləndirmək və reytinqdə nəzərə almaq olar.

Ayrıca olaraq özəl yerli və transmilli şirkətlərin mütəxəssis hazırlığında iştirakı məsələsinə toxunmaq istədim. Hazırda yüzlarla bu cür şirkət ali məktəblərə heç bir vəsait ödəmədən ali təhsil müəssisələrinin məzunlarını işə götürür və onların bilik və təcrübəsindən bəhrələnir. Bir sıra ölkələrdə, o cümlədən Rusiya Federasiyasında universitetlər öz məzunlarını belə şirkətlərə, sözün əsl mənasında, satırlar.

Kiçik özəl müəssisələrdən mütəxəssis hazırlığına maliyyə dəstəyi göstəlmək faydasızdır. Lakin iri şirkətlər universitetlərin fəaliyyətinə uzunmüddətli maliyyə dəstəyi verməklə sonradan məzunlara sahib çıxmaqla birləşir.

İnanıram ki, ali məktəblər işəgötürənlərin tələblərinə cavab verən kadrları hazırlayırlarsa, şirkətlər hər məzuna görə təhsil müəssisəsinə ödəniş versə və onun büdcəsini artıra bilərlər. Belə artırımları formal yox, işlək olan Məzunlar Assosiasiyaları da həyata keçirə bilər.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Hazırda ictimaiyyət və təhsil işçiləri Strategiyanın həyata keçirilməsi üçün tədbirlər planının təsdiqini gözləyir. Ümidvarıq ki, bu plan hökumət tərəfindən kifayət qədər maliyyə dəstəyi alacaq və uğurla həyata keçiriləcəkdir. Strategiya təhsil işçisinin, müəllimin cəmiyyətdə nüfuzunun bərpasına, təhsil müəssisələrində şəffaf mühitin, sağlam istehsalat mənasibətlərinin yaranmasına, bir çox ölkələrdə olduğu kimi "Qiymətləndirmədə meyar yalnız bilikdir" şərtlərinin hər bir təhsil ocağında normaya çevrilməsinə şərait yaradacaqdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev gənclərin xarici universitetlərdə təhsilinin təşkilatı ilə yanaşı, müasir ixtisaslar üzrə yüksək ixtisaslı mütəxəssislərin Azərbaycanı hazırlanmasını da bir vəzifə kimi təhsil işçilərinin qarşısında qoymuşdur. Sözlügedən Strategiyanın da hədəflərindən biri məhz bu vəzifənin icrasının təmin olunmasıdır.

Bizim hər birimiz isə vətəndaşlıq, dövlətçilik, təəssübkeşlik, biliklərin yayılması işində fədakarlıq və təmənnasızlıq nümayiş etdirərək doğma Vətənimizin gələcək inkişafına xidmət göstərməliyik!

Man sizin hər birinizə müqəddəs müəllimlik fəaliyyətinizdə uğurlar diləyirəm!

Diqqətinizə görə sağ olun!

MİLLİ MƏCLİSİN DEPUTATI BƏXTİYAR ƏLİYEVİN ÇIXIŞI

Hörmətli qurultay iştirakçıları, əziz müəllimlər!

Sizin hər birinizi bu gözəl gün münasibəti ilə təbrik edir, qurultayın işinə və gələcək fəaliyyətinizdə hər birinizə uğurlar arzulayıram.

Məmnun və qurucusu ümummilliyet liderimiz Heydər Əliyev olan müstəqil Azərbaycanı bu günlər quruculuq işləri davam edir və Azərbaycan öz müstəqilliyini daha da möhkəmləndirərək dünya arenasına özünəlayiq, özünəməxsus bir yer tutmuşdur. Xüsusilə qeyd etmək istədim ki, Azərbaycan 10 il əvvəlki vəziyyətdən qurtulmuşdur. Xüsusi 10 il əvvəlki vəziyyətdən qurtulmuşdur. Xüsusi 10 il əvvəlki vəziyyətdən qurtulmuşdur. Xüsusi 10 il əvvəlki vəziyyətdən qurtulmuşdur.

Bu günlər Prezident İlham Əliyevin uğurlu xarici siyasəti Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə özünə layiqli yer tutmasına və dünyada ən etibarlı tərəfdaş olmasına, nəhayət, keyfiyyətə yeni mərhələyə qədəm qoymasına imkan yaratmışdır.

Təhsilin modernləşdirilməsi üçün hər il dövlət büdcəsindən kifayət qədər vəsait ayrılır. Ayrı-ayrı layihələr həyata keçirilir və Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın "Yeni təhsil Azərbaycanı yeni məktəb" layihəsinin və digər layihələrin həyata keçirilməsi nəticəsində həm məktəbəqədər təhsil müəssisələri, həm də orta məktəblərin siması gündü-gündən dəyişir və mükəmməl maddi-texniki bazaya malik olaraq Azərbaycan xalqının xoşbəxt gələcəyinə xidmət edir. Bütün bunlar təhsildən olan gələcəklərin geniş miqyasında xəbər verir. Cənab Prezidentin bu gün qurultay iştirakçılarına ünvanladığı təbrik məktu-

bunda da qeyd edildiyi kimi, Azərbaycan müəlliminin qarşısında çox böyük vəzifələr durur. Təsəvvüf deyil ki, bu qurultay qəbul edilmiş Dövlət Strategiyasından sonrakı dövrə təsadüf edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 24 oktyabr 2013-cü ildə imzaladığı "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nda təhsilin ən mühüm məsələləri, onun inkişaf istiqamətləri dəqiq və aydın müəyyənləşdirilmişdir. Bütün bunlar bir daha göstərir ki, biz təhsil işçilərinin gözləntiləri olduqca böyükdür.

Qeyd etmək lazımdır ki, hələ də Azərbaycanı təhsilin beynəlxalq rəqabətə davamlılıq göstəriciləri və ali təhsil müəssisələrinin reytinq səviyyəsi heç də arzu etdiyimiz səviyyədə deyildir. Statistik məlumatlar göstərir ki, ali təhsil müəssisələrinin məzunlarının tərkibi bu gün sürətlə inkişaf edən iqtisadiyyatımızın tələbatlarına və tələblərinə tam cavab vermir. Əlbəttə, biz bu barədə düşünməliyik. Bəs bunun səbəbi nədir? Bəlkə ali məktəblərimizin sayı azdır? Amma təhlillər göstərir ki, müasir dövrün tələbləri baxımından belə də Azərbaycanı ali məktəblərin sayı kifayət qədər çoxdur. Bəlsə onları hələ problemlərin kökündədir? Bir neçə faktı diqqətə cəlb etmək istəyirəm. Burada da Azərbaycanın ali məktəblərində tələbələrin sayı azaldırıldı. Nisbətli götürəndə hər bir ali məktəb müəlliminə 10 nəfər tələbə düşür. Görəsən, bu çoxdur, ya azdır? Beynəlxalq standartlarla müqayisə edəndə bu rəqəm olduqca azdır. Bəs bunun səbəbi nədir? Təhsil göstərir ki, dövlət ali məktəblərində ümumi tələbələrin, təxminən, 130 min təhsil alır. Yerdə qalan, təxminən, 20 min tələbə əzəl, yəni qeyri-dövlət təhsil müəssisələrindədir.

sislərinin payına düşür. Orta hesabla hər bir qeyri-dövlət təhsil müəssisində 1300 tələbə düşür. Bu çoxdur, yoxsa az? Amma biz buna təhsilin idarə edilməsi, maliyyələşdirilməsi nöqtəyi-nəzərdən yanaşsaq, hər halda narahat edici və düşündürücü bir məsələdir.

Bazar iqtisadiyyatının tələblərinə və dövlətin iqtisadi inkişaf konsepsiyasına uyğun olaraq mülikiyyət formasından asılı olmayaraq ali məktəblərin bərabərliyi və onlara qarşı tələbkarlıq təmin edilməlidir. Bu problemin həlli və dövlətin təhsil xərcləri yükündən təcridən azad olmasını təmin etmək məqsədi ilə ali məktəblərə planlı qəbul qaydalarına yenidən baxılmalıdır. Hesab edirik ki, bözi ixtisaslar və ixtisaslar üzrə dövlət sifarişli saxlanılmalı, yerdə qalan planlar, ümumiyyətlə, ləğv edilməli və bu məsələdə ali məktəblərə tam sərbəstlik verilməlidir. Onsuz da hər 100 min nəfərə düşən ali məktəb tələbəsinin sayına görə Azərbaycanın göstəriciləri beynəlxalq göstəricilərdən xeyli geridədir. Əgər biz bu layihəni həyata keçirsək, bölgələrdə gənclərimizin təhsilə yollarını açmaq və təhsili alqatan etmək imkanı yaranar və eyni zamanda, burada vurğulandığı kimi, bölgələrdə, ucaq kəndlərimizdə kədr çatışmazlığı problemi də öz həllini tapa bilər.

Ali təhsildə özəl sektorun rolu gücləndirilməli və dövlət maliyyələşdirilməsi təcridən özəl sektorun öhdəsinə buraxılmalıdır. Burada sübhət qeyri-dövlət təhsil müəssisələrindən yox, məhz Azərbaycanda fəaliyyət göstərən özəl sektordən gedir. Hansı ki, bu Azərbaycan iqtisadiyyatının 85 faizini təşkil edir, onlar sifarişli rəndə çıxış etməli və ali məktəblər bilavasitə bu sifarişlə işləməli, onlarla qarşılıqlı əməkdaşlıq qurmalıdır.

Strategiyanın məqsədi ölkədə sarıştəli təhsilverənlərə, ən yeni texnologiyalara əsaslanan infrastruktur, keyfiyyət göstəricilərinə malik yeni təhsil sisteminin yaradılmasıdır. Hesab edirik ki, artıq universal

biliklər universitetindən yeni nəsil universitetlərə, tədqiqatçı universitetlərə keçidin əsası qoyulmalıdır.

Burada elmlə təhsilin vəhdəti məsələsi səsləndi. Hesab edirik ki, universitet tədqiqatlarında elmə geniş yer verilməli və hər bir say dəstəklənməlidir. Bu gün tələbə bilavasitə tədris prosesində özü bu elmi nailiyyətləri əldə etməli və gələcək müntəxəssis kimi artıq bunun təbiiqinə də özü hazır olmalıdır.

Təhsilin idarə edilməsində mərkəzləşdirmə və mərkəzləşdirmə prinsipi bir-birini harmonik şəkildə tamamlamalıdır. Təhsil Nazirliyinin müstəqilliyindən tutmuş məktəbəqədər və ali təhsil müəssisələrinə qədər bütün təhsil qurumlarının müstəqilliyi tam təmin edilməlidir. Çox təəssüflər olsun ki, bu gün təhsil qurumlarının müstəqilliyi kifayət qədər buna imkan vermir ki, o öz işini gündün tələbləri səviyyəsində geniş qara bilsin. Bözi hallarda isə, ümumiyyətlə, bu hüquqlar olduqca məhduddur.

Təhsil müəssisələrinin icimai özünü-idarəetmə orqanlarını yaradılması və real bir idarəetmə orqanı kimi işləməsi gündün tələbidir. Bunsuz irəli getmək artıq mümkün deyil. İstər orta məktəblərdə, istərsə də ali məktəblərdə bu mexanizmlər işlək hala gətirilməlidir. 1999-cu ildə qəbul edilmiş islahat proqramında bu işin islahatın I pilləsi kimi 1999-cu ildə başa çatdırılması nəzərdə tutulduğu halda, bu günə qədər bu məsələ müəhləzə və təkliflər sisteminə qalmaqdadır. Məlumdur ki, təhsil müəssisəsində kədr hazırlığın keyfiyyət səviyyəsi məzmunların milli və beynəlxalq əmək bazarında rəqəbat qabiliyyəti, ölkənin sosial və iqtisadi inkişafındakı rolu ilə müəyyən olunur. Amma biz bu gün na ilə rastlaşırıq? Orta məktəb şagirdlərimiz ali məktəblərə qəbul üçün repertor yanında hazırlaşır və çox təəssüflə ki, cəmiyyət bunu normal qəbul edir. Ali məktəbi yenicə bitirmiş məzunlar dövlət qullu-

ğuna, iri şirkətlərə işə düzəlmək üçün yenedən hazırlığa gedirlər. Amma bu biz müəllimlərin göstəricisidir. Bu göstərici na qədər ürəkəqandır? Biz bu barədə düşünməliyik. Yeni dövlətin bizə göstərdiyi etimad və qayğıya biz yaqın ki, öz əməli işimizlə tamamilə başqa şəkildə cavab verə bilərik.

Ali məktəblərə qəbul üçün şagirdlərimizin hazırılıq səviyyəsi, əlbəttə, güm-gündən yaxşılaşır. Bir faktı qeyd etmək lazımdır ki, dünya fənn olimpiadalarında azərbaycanlı məktəblər birinci yerləri tutaraq dünyanın ali məktəblərinə birbaşa qəbul olunurlar. Əlbəttə, bu faktlara görə biz yəndə təhsil sistemimizə daim diqqət və qayğı göstərən cənab Prezidentimizə öz minnətdarlığımızı bildiririk.

Fikrimizə, bir tərəfdən təhsilin idarə olunmasının yeni modeli, digər tərəfdən isə bilik universitetindən yeni nəsil universitetlərinin yaradılması və eyni zamanda bu işi həyata keçirəcək müəllim hazırlığına diqqət artırılmalıdır.

Müəllim kadrılarının hazırlanması bizim ən ağırlı yerimizdir. Burada bu fikir səsləndi. Bu gün Azərbaycanda müəllim hazırlığının bitkin modeli yoxdur. Hesab edirik ki, bu layihə üzərində düşünməliyik. Müəllim necə hazırlanmalı, müəllimə hansı tələblər verilməli? Bunlar barədə biz atərlə düşünməli və bu işi köklü şəkildə yəndə qaymalıyıq. Yeni müəllim hazırlığı modeli hazırlanmalıdır. Peşəkarlığa əsaslanan stimullaşdırıcı əməkhaqqı sisteminin olmaması, təhsil müəssisəsi səviyyəsində idarəetmənin qeyri-effektivliyi, müəllim hazırlığı üzrə infrastrukturun zəif olması müəllimin fəaliyyətinə təsir göstərən amillər sırasındadır. Bu baxımdan müəllimin peşəkarlığının inkişafı üçün yeni stimullar mənbələrinin axtarılıb tapılması və bu stimulların yaradılması günden əsas tələblərdəndir. Bunların son nəticəsi müəllim nüfuzunun, nəhayət ki, müəllimə qaytarılmasıdır. Bu gün bu bir sosial

sifarişdir, cəmiyyətin tələbidir və əgər biz irəliləyici nail olmaq istəyiriksə, müəllimə öz müəllim nüfuzunu qaytarmalıyıq.

Fikrimizə, islahatların uğurla həyata keçirilməsi ham da psixoloji xidmətin təşkildən asılıdır. Çox təəssüflər olsun ki, bu gün məktəblərimizdəki mövcud psixoloji xidmət bir çox hallarda formal xarakter daşıyır. Düşündük ki, Təhsil Nazirliyi yanında yeni bir metodik mərkəz yaradılmalı və şagirdlərin, tələbələrini yeni mühitə alışması, onların yaradıcılıq potensialını aşkar edilməsi, gərəqləşdirilməsi, pedaqoji kollektivdə sağlam psixoloji iqlimin yaradılması üçün psixoloji xidmətin əhəmiyyəti önə çəkiləlməlidir.

Burada xüsusi olaraq vurğulamaq istərdik ki, təhsil mühitinin yaradıcı təmin mühitə çevrilməsi yaradıcı təfəkkürə malik tələbələr və şagirdlərin hazırlanmasını tələb edir və bunun üçün də, ilk növbədə, biz yaradıcı, prioritet təmin mühitinin yaradılmasına səylərimizi atmalıyıq.

Sonda deyilənləri ümumiləşdirərək bir neçə konkret təklifləri bir daha səsləndirmək istərdik. Birincisi, yeni nəsil universitetlər yaradılmalı, elm və təhsilin vəhdəti təmin edilməli və onların tədqiqatçı-innovasiya mərkəzlərinə çevrilməsinə dəstək verən, rəqəbatqabiliyyəti müntəxəssis hazırlığını təmin edən mexanizmlər hazırlanmalıdır.

İkincisi, ali təhsil müəssisələrinə təhsilin məzmununun təbiiq, idarəetmə, akademik, maliyyə və təşkiliat müstəqillik verilməlidir. Mülikiyyət formasından asılı olmayaraq bütün təhsil müəssisələrində ödənişli təhsil üzrə qəbul planı ləğv edilməli və dövlət sifarişli istisna olmaqla, tələbələr qəbulu və yərləşdirilməsi mexanizminə yenedən baxılmalıdır.

Nəhayət, müəllimin nüfuzunu artırmaq, sosial müdafiəsini təmin etmək üçün ona dövlət qulluqçusuna bərabər status verilməsi haqqında fikrə bir də qayıdılmalıdır.

BAKİ ŞƏHƏRİ AKADEMİK ZƏRİFƏ ƏLİYEVƏ ADINA LİSEYİN DİREKTORU MƏHƏBBƏT VƏLİYEVANIN ÇIXIŞI

Hörmətli səadət!

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Hər biriniz Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayı münasibəti ilə təbrik edirəm və sizə uğurlar arzulayıram.

Bu gün Azərbaycan təhsili özünün uğurlu inkişaf dövrünü yaşayır. Bu inkişaf təhsilin bütün mərhələlərində özünü göstərir. Milli təhsilimizə dövlət qayğısının ildən-ilə artması onun dünyada geniş yayılmış təhsil standartlarına yaxınlaşmasını təmin edir.

Diqqətinizi uzaq keçmişə yönəltmək istədim. 1978-ci ildə Azərbaycan müəllimlərinin VI qurultayı keçirildi. Ümummilli lider Heydər Əliyev həmin qurultayda belə bir fikir söyləmişdi: "Çox uzun bir müddət ərzində məktəbin işinə yalnız bir göstərici görə qiymət verildirdi: məktəbin nə qədər məzunu tələbə olmuşdur. Bu nöqteyi-nəzari dəyişdirmək vaxtı gəlib çatmışdır. Bilikli, bacarıqlı, əməksevər adamlar yetişdirmək məktəbin ən birinci vəzifəsidir. Bununla yanaşı, təhsilimizin ən böyük məqsədi Azərbaycan vətəndaşı, cəmiyyətin ıyıxaqlı üzvünü hazırlamaqdır". O zamanlar müstəqil olacağımızı təəvvür belə edə bilməzdik. Müstəqil dövlətin vətəndaş tərbiyyəsinin birbaşa təhsillə bağlı olması isə danılmaz faktır.

Hələ 35 il bundan əvvəl uzaqqöhrən, dəhi şəxsiyyət Heydər Əliyevin bu sərrast deyiimi bu günümüzdə üçün daha aktualdır.

Ümumi orta təhsilin məqsədi bir tərəfdən təhsilənlərin sistemli bilik, bacarıq və vərdislərə yiyələnməsini təmin etmək – digər tərəfdən onları ictimai həyata,

şəxsrətli əmək fəaliyyətinə hazırlamaq, milli mənəvi və ümumbəşəri dəyərlərə sahib olan vətəndaş və şəxsiyyət yetişdirməkdir. Bu mənada ümumtəhsil məktəbləri dövlətin inkişafını təmin etmək üçün nəzəri və praktik biliklərə malik, rəqəbatqabiliyyətli kadrların yetişməsi üçün baza rolunu oynayır. Son illər ölkəmizdə aparılan sosial- iqtisadi siyasət nəticəsində Azərbaycan sürətlə inkişaf etmişdir. Gerçəkləşdirilən islahatlar və genişmiqyaslı infrastruktur layihələri həyatımızın yenidən qurulması üçün böyük zəmin yaratmışdır. Bu, ümumtəhsil məktəblərinin sferasında da əsaslı islahatların aparılmasını zəruri etmişdir. Oudur ki, 2003-cü ildən təhsil sahəsində xeyli inkişafyönümlü program və layihələr həyata keçirilməyə başlanmışdır.

Aparılan islahatlarla yanaşı, təhsilimizdə bu gün də həllini gözləyən bir çox problemlər mövcuddur. Möhtərəm cənab Prezident İlham Əliyev demişdir: "Biz neft kapitalını intellektual kapitala çevirməliyik". Sürətlə inkişaf edən ölkəmizdə təhsil sisteminin insan kapitalının inkişafına cavab verməsi üçün yeni və daha müxtəlif islahatların həyata keçirilməsi zərurəti yaranmışdır. Təbii ki, təhsil hələ həyatın özü deyil, yalnız həyata hazırlıq mərhələsidir. Bu baxımdan insanın bütün sonrakı inkişafının bünövrəsi ümumi təhsilə əsaslanır. Məqsədə çatmaq üçün ən böyük məsuliyyət də məhz ümumi təhsilin üzərinə düşür. Yəqin ki, əksər hallarda məktəbdə uşaqların özündə təbəssümlən, məmnuniyyət hissini olmasının, xüsusilə buraxılış siniflərində oxuyan şagirdlərin dərslərdən tez-tez yayınmaları

nın, həm fiziki, həm də aqli yorğunluğunun səbəbi təhsil sisteminə bəzi mövdu çatışmazlıqlarla bağlıdır. Bu durum hamımızı düşündürdüm, vəziyyətdən birgə çıxış yolları tapmağa yönəlməlidir. Bu günün məktəbi şagirdlərin məcburi gəldiyi, bəzən uğursuz başa vurduğu təhsil mühitindən hər mənada səcdiyi və güvəndiyi məktəbə çevrilməlidir. Bu gün məktəb şagird üçün bir tədqiqat və təcrübə laboratoriyası olmalıdır. Tədris prosesi və ümumilikdə, təhsil mühtüşi şagirdi yaradıcılığa, proseslərin aktiv iştirakçısı olmağa əvvəl təlimlir.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Təcrübə göstərir ki, tamamilə nəzəri xarakter daşıyan, praktik bilik verməyən təhsil öz əhəmiyyətini itirməkdədir. Təhsilin məzmunu əldə olmuş bilik və bacarıqların effektiv təbdiq edilməsi imkanları ilə ölçülməlidir. Uzun illər ölkəmizdə təhsilin məzmununun formalaşmasında akademik biliklər geniş yer verilmişdir. Təhsilin məzmunu ilə bağlı əsas meyillərdən biri təhsil proqramlarının ölkənin sosial-iqtisadi inkişaf tələblərinə cavab verməməsidir. Bu mənada bütün fənlər üzrə təhsil kurikulumlarının qəbul edilməsi son illərin ən böyük nailiyyətlərindən sayıla bilər. Yeni qəbul edilmiş fənn kurikulumları həyati bacarıqların inkişafına xidmət edən məzmunu malikdir, təhsilənlər üçün həyatiyyətli sahələrdə fəaliyyətə yönəldir. Bu mənada qəbul edilmiş fənn kurikulumları yalnız işin bir tərəfidir. Həmin kurikulumlar əsasında yazılan dərslərlərdəki problemlərin mövcudluğu nəticədə hələ də şagirdlərin onlardan müstəqil istifadəsinə çətinləşdirir. Belə olan təqdirdə gərəcə, bu dərslərlərlə son illər ölkəmizdə geniş yayılmış repetitorluq institutunun qarşısını almaq mümkün olacaqmı? Hesab edirəm ki, dərslərlərin daha da təkmilləşdirilməsi bu problemləri aradan qaldırmağa xidmət edən mühtüm amillərdən biridir.

Müəllim amili təlim prosesində başlıca rol oynayır. Təhsildəki nailiyyətlər müəllimin peşəkərliq səviyyəsinə, akademik bacarıqlarına, tədris təcrübəsinə çox aslıdır. Sırr deyil ki, təhsilimizdə bu tələblərə cavab verməyən xeyli müəllim vardır. Vəziyyətin uzun illər bu şəkildə qalmasının bir səbəbi də ondan ibarətdir ki, peşəkərliqə əsaslanan simullaşdırıcı əmək-həqqi sistemi təbdiq olunmur. Oudur ki, daha çox hallarda müəllimlər öz bilik və bacarıqlarını davamlı olaraq artırmağa say göstərmirlər. Təcrübə göstərir ki, gündəlik fəaliyyətdə müəllim təlim metodlarında və texnologiyalarda üstünlüq istifadə edən, şagirdlərdə təfəkkürün formalaşmasına inkişaf etdirən şərtiştəli müəllimlər daha yaxşı nəticələr əldə edirlər və onlar şagirdlərin xüsusi rəğbətini qazanırlar. Axi, şagirdin nailiyyətləri müəllimin bilikli, bacarıqlı və şərtiştəli olmasından çox aslıdır. Bu səbəbdən müəllim peşəkərliqinə artırılması üçün maddi stimulların yaradılmasına böyük çhtiyac vardır. Bununla həm təhsilin səviyyəsi yüksəlsə, həm gənəncəli müəllimlik peşəsinə seçər, həm də cəmiyyətdə müəllim adının hörmət və nüfuzu artar. Artıq bu adın o yüksək nüfuzunu qaytarmaq zamanı çatmışdır.

Həç şübhəsiz ki, təlimin keyfiyyətinə təsir edən mühtüm amillərdən biri də məktəbin idarə edilməsidir. İdarəetmə prosesində şərtiştəliq və maraqlı tərəflərin iştirakının təmin edilməsi zəruridir. Hazırda təhsil müəssisələrinin bu sahədəki rolı məhduddur. Özal təhsil müəssisələri istisna olmaqla dövlət təhsil müəssisələri maliyyə cəhətdən müstəqil deyillər. Onların maliyyələşməsi həmin müəssisədəki təhsilin keyfiyyət göstəricilərdən aslı deyildir. Təhsil müəssisələrinin rəhbərliyi tədrisin nəticələrinə görə də ciddi məsuliyyət daşıyır. Aydındır ki, təhsil müəssisələrinin idarə edilməsi mexanizminin təkmilləşdirilməsi zərurətdir. Bu

məqsədlə ali məktəblərdə təhsilin təşkil və idarə olunması ixtisası üzrə mütəxəssis hazırlığına ehtiyac var. Məktəbin idarə olunmasında maraqlı tərəflərin iştirakının təmin edilməsi və maliyyə müstəqilliyi üçün mənbələrin tapılması da vacib məsələlərdəndir. Bu gün müasir idarəetmə bilik və bacarıqları yiyələnmiş, informasiya texnologiyalarına bələd, zəruri pedaqoji və psixoloji bilikləri olan, strateji düşüncə tarzi sərgiləyən, ölkəmizin təhsil və sosial inkişafına töhfə verə biləcək məktəb direktorlarına ciddi ehtiyac var. Sevindirici həlaldır ki, Təhsil Nazirliyi idarəetmə sahəsində sadalanan peşəkar sarıştaya malik direktorların hazırlığı məqsədilə təlimlər keçirməyi planlaşdırır. Əminəm ki, bu təlimlərin yekununda "Keyfiyyət sertifikatı" əldə edəcək iştirakçıların nailiyyətləri idarəetmə sahəsində müsbət nəticələrə səbəb olacaq.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Sadaladığım bu məsələlər vaxtaşırı müzakirə mövzusu olmuşdur. Ayı-ayrı təhsil işçilərinin bu məsələlərə bağlı özünəməxsus fikirləri də vardır.

Çox təqdirəlayiq həlaldır ki, 24 oktyabr 2013-cü il tarixdə cənab Prezidentin sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nda sadaladığım problemlərin həll edilməsi üçün genişmiqyaslı tədbirlər nəzərdə tutulur. Yeri gəlmişkən, strateji hədəflərdən biri kimi 12 illik ümumi təhsilə keçidin təmin olunmasını, tam orta təhsil pilləsində tələmin müxtəlif istiqamətlər üzrə

bölünməsinə qeyd etmək istərdim. 10 illik icbari ümumi orta təhsil və 2 illik tam orta təhsil modelinə keçid şagirdlərə öz arzu və istəklərinə uyğun alverişli seçim imkanları verəcək.

Nəzarinizə çatdırım ki, rəhbərlik etdiyim akademik Zərifə Əliyeva adına lisey hazırda həmin təhsil modelinə uyğun fəaliyyət göstərir. Liseydə təhsil müxtəlif istiqamətlər üzrə təşkil edilmişdir. Bu, o deməkdir ki, şagirdlər tam orta təhsil pilləsində, əsasən, seçdikləri istiqamətlər üzrə tələb olunan bilik və bacarıqlara yiyələnirlər. Fəaliyyətimiz dövründə liseyin 500 nəfər məzun olmuşdur ki, onların hamısı bu gün müxtəlif ali məktəblərdə təhsillərinə uğurla davam etdirir. Təkcə bu fakt yüksək nəticəyə qısa zamanda nail ola biləcəyimizə inanmaq üçün əsas verir. Oudur ki, strategiyanın çox vaxtında təsdiq edilməsinə sevinirik və həlli ilə bağlı bütün imkanların səfərbər olacağına əminik. Təhsilin inkişafını özündə ehtiva edən bu sənəddə nəzərdə tutulmuş strategiyanın həyata keçirilməsi mexanizmini düzgün qura bilsək, təhsil sektoru Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişaf tələblərinə cavab verən səviyyəyə yüksələcəkdir. Yalnız o zaman təhsilimiz ümummilli lider Heydər Əliyevin arzularını reallaşdıracaq və bununla da bütün həyatını və varlığını həsr etdiyi doğma Azərbaycanımız daha da qüdrətlənəcək, inkişaf edəcəkdir.

Millî təhsilimizin inkişafı namına birgə fəaliyyətimizdə hamımıza uğurlar arzulayıram.

İSMAYILLI PEŞƏ TƏDRİS MƏRKƏZİNİN DİREKTORU ZUR MURADOVUN ÇIXIŞI

Hörmətli sədarət!

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 24 oktyabr 2013-cü il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nda göstəriləndiyi kimi, son illər arzında həyata keçirilən məqsədyönlü islahatlar ölkədə siyasi və iqtisadi sabitliyin bərqərar olmasına, sosial-iqtisadi inkişaf meyillərinin möhkəmlənməsinə şərait yaratmışdır. Ölkəmiz inkişaf edəcək hədəfləri yenilən və bir zaman xəyal etdiyimiz məqsədlər hazırda məqsədyönlü sosial-iqtisadi siyasət nəticəsində uğurla həyata keçirilir. Respublikamız özünün sosial-iqtisadi inkişafında keyfiyyətə yeni mərhələyə qədəm qoymuşdur. Ölkədə bütün resurslardan, o cümlədən əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadəni təmin etmək üçün iqtisadi cəhətdən güclü və yüksək sosial standartlara malik cəmiyyətin qurulması bu mərhələnin əsas prioritetinə çevrilmişdir.

İlk peşə-ixtisas təhsili ümumi təhsilin tərkib hissəsi olmaqla yanaşı, ölkənin sosial-iqtisadi inkişafında da mühüm rol oynayır. Belə ki, əmək bazarının ixtisaslı işçi qüvvəsi ilə təmin edən bu sahə sağlam vətəndaş cəmiyyətinin formalaşmasına da təsir edir. Cəmiyyətimizdə heç də həmişə peşə təhsilə birmənalı münasibət bəslənilməyib. Bu da peşə təhsili sahəsinin inkişaf etməsinə öz mənfi təsirini göstərmiş və göstərməkdə davam edir. Belə ki, inkişaf etmiş ölkələrdə yuxarı sinif şagirdlərinin 40-60%-i öz təhsillərini peşə təhsili müəssisələrində davam etdirməyə üstünlük vermələrinə və bununla da gələcək karyeralarını erkən vaxtlardan

qurmağa başlamalarına baxmayaraq, ölkəmizdə hələ də bəzi vətəndaşlarımız öz övladlarını peşə təhsili müəssisələrində göndərməkdə tərəddüd edirlər. Fikrimcə, peşə təhsili işçilərinin qarşısında duran əsas məqsədlərdən biri də məhz yaxın illərdə itcətiməyimiz peşə təhsili haqqında formalaşmış mənfi münasibətin aradan qaldırılması ilə əlaqədər olaraq ciddi say göstərmələridir.

Bu gün hamımızı düşündürən məsələlərdən biri də peşə təhsilinin gələcək inkişafının necə olmasıdır. Bir peşə təhsili müəssisəsinin rəhbəri kimi mən də düşündürən məsələlərdən biri məhz müəssisəmizin ölkə, region və dünya kontekstində inkişafını necə təmin etməkdir. "Azərbaycan 2020: Gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyasında göstəriləndiyi kimi, enerji resursları və digər xammal ixracatçısı kimi tanınan ölkədən yüksək səviyyəli və rəqəbətcə qabiliyyətli məhsullar istehsal edən ölkəyə çevrilməyi əsas hədəf kimi götürən respublikamız bütün sahələrdə olduğu kimi, təhsil sisteminə də bu hədəfə nail olmaq üçün istiqamətləndirir. Belə ki, ilk növbədə insan resurslarının inkişaf etdirilməsi zəruridir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin təbircinə desək, "qara qızıl"ın insan kapitalına çevrilməsi üçün təhsil sistemi, o cümlədən bu sistem tərkib hissəsi olan ilk peşə-ixtisas təhsili də yenidən müasir dövrün tələblərinə uyğun formalaşmalıdır.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Peşə təhsili sisteminin müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq formalaşdırılması zamanı biz ölkə və dünya iqtisadiyyatında baş verən inkişaf tendensiyaqlarını nəzərə almalı, bu tendensiyaqları qarşılaya biləcək sis-

temin qurulmasına çalışmalıyıq. Bu gün dünya əmək bazasında iş və işçiyə olan münasibət dəyişməkdədir. Artıq texnologiyaların sürətlə inkişaf etdiyi bir dövrdə işəgötürənlər tərəfindən işçiyə qoyulan tələblərin dəyişməsinə müşahidə edirik. Belə ki, Avropa Peşə Təhsili İnkişaf Mərkəzinin məlumatına əsasən, 2010-cu ilə müqayisədə 2020-ci ilə qədər daha yüksək bacarıqlar tələb edən iş yerlərinin sayı 29%-dən 34%-ə qədər artacaq, eyni zamanda funksional baxımdan çox mürəkkəb olmayan iş yerlərinin sayı isə 23%-dən 18%-ə qədər azalacaqdır. Bu gün işəgötürənlər sadə funksiyaları icra edə biləcək işçilərdən çox universal bacarıqlara malik olan işçilərə üstünlük verirlər. Beləliklə, müasir peşə təhsili sistemi dinləyicilərə yalnız standart peşə bilikləri və bacarıqları deyil, həmçinin onlarda kreativlik, tənqidi təfəkkür, çevik idarəetmə və qərarvermə qabiliyyətlərinin, kollektivdə işləmək və təşəbbüskarlıq vərdislərinin formalaşmasına yardım etməlidir.

Hazırda ölkəmizdə iqtisadiyyatın müxtəlif sahələri üzrə innovativ və yüksək texnologiyalar üzrə sənaye müəssisələri, texnoparkların yaradılması, alternativ enerji mənbələrinin geniş istifadə edilməsi, yaşıl texnologiyaların sürətlə yayılması və yaşıllıq sahələri üzrə layihələr həyata keçirilməkdədir. Bu, həm ölkəmizin iqtisadiyyatının şaxələnməsinə yardım edir, həmçinin təhsil sistemi üçün də yeni hədəfləri müəyyənləşdirməsinə təsir edir. Belə ki, artıq peşə təhsili sistemi də illərlə formalaşmış ənənəvi sahələr üzrə ixtisaslı kadrların hazırlanması ilə yanaşı, müasir və bəzi hallarda mürəkkəb sayılan sahələr üzrə kadrların hazırlanmasına istiqamətlənməlidir. Yəni də Avropa Peşə Təhsili İnkişaf Mərkəzinin verdiyi məlumata əsasən, 2020-ci ilə qədər yaşıl iqtisadiyyat sahəsi üzrə yaradılacaq iş yerlərinin sayı 20 milyona qədərdir və biz əgər bu sahədə inkişaf etmiş ölkələrlə rəqə-

bət aparmaq istəyiriksə, mütləq sürətlə peşə təhsil sistemini də bu tələblər əsasında formalaşdırmağa çalışmalıyıq.

Bununla yanaşı, zənnimcə, peşə təhsilinin fəlsəfəsində də müəyyən dəyişikliklərin edilməsi vaxtı çatıbdir. Belə ki, uzun müddət peşə təhsili yalnız işəgötürənlər üçün ucuz, ixtisaslı işçi qüvvəsi hazırlayan bir sahə kimi formalaşmışdır. Lakin müasir dövrdə biz ixtisaslı işçi qüvvəsi hazırlamaqla yanaşı, həmçinin gələcəyini işəgötürəni də hazırlamalıyıq. Yəni çalışmalıyıq ki, dinləyicilərimizə əla bilik, bacarıq və kompetensiya əsasında bilək ki, onlar qısa müddət ərzində öz işlərini qura və işəgötürən kimi fəaliyyətlərini davam etdirə bilsinlər.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Peşə təhsilinin inkişafına işəgötürənlərin iştirakı olmadan nail olmaq çox çətin dir. Belə ki, peşə təhsilinin inkişaf etdiyi ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, təhsil müəssisələri ilə işəgötürənlər arasında sosial partnyorluq əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi ehtiyacı hazırkı zamanın keyfiyyətinə və nüfuzuna müsbət təsir göstərir. Fikrimcə, bu gün peşə təhsilinin əsas problemlərindən biri məhz işəgötürənlərlə səmərəli əlaqələrin olmamaqdır. İnkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, peşə təhsili sisteminin səmərəliliyinin və nəticəyəmütlüliyinin təmin edilməsi üçün işəgötürən təşkilatların bu prosedə fəal iştirak etməsi zəruridir.

Fikrimcə, peşə təhsili müəssisələri işəgötürənlərlə əməkdaşlıq əlaqələrinin gücləndirilməsinə təşəbbüskarlığı öz üzərlərinə götürməklə kadrların hazırlığı prosesinin keyfiyyətinin yüksəlməsinə nail olmaqlıdır. Bu gün peşə təhsili müəssisələri nəinki işəgötürənlər tərəfindən kadrların hazırlığına dair təkliflər gözləməli, eyni zamanda özləri aktiv olaraq əmək bazasına müxtəlif proqramları təklif edərək işəgötürənlər, işsiz və iş axtaran vətəndaşlar üçün alternativ imkanlar

yaratmalıdır. Bununla yanaşı, müasir tipli peşə təhsili müəssisələrinin yaradılması və dövrün tələblərinə müvafiq proqramların inkişaf etdirilməsi vasitəsilə biz yaxın zamanda işəgötürənlərin diqqətinə öz üzərlərimizə cəlb edə və peşə təhsilinin inkişafına nail ola bilərik.

Təsəffüf deyil ki, Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi peşə təhsili sisteminin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi və kadrların hazırlığı prosesinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi məqsədilə son zamanlar həyata keçirdiyi "Müasir Azərbaycan peşəkarları" layihəsinin icrasına başlamışdır. Əslində layihənin adı bu gün peşə təhsilinin əsas məqsədini xarakterizə edir. Belə ki, bu gün bizim əsas məqsədimiz əmək bazasının tələbinə müvafiq olaraq peşəkarların hazırlanmasıdır. Layihələrin icması göstərir ki, peşəkar kadrların hazırlanmasına sistemli yanaşdıqda kadrların hazırlığı prosesinin səmərəli və keyfiyyətli olmasına nail olmaq olar. Həyata keçirilən layihələr çərçivəsində Təhsil Nazirliyinin maddi və metodiki dəstək verməsi ilə yanaşı, işəgötürənlərin bu prosedə fəal iştirak etməsi əmək bazasında, doğrudan da yüksək ixtisaslı kadrlara olan tələbatı artırır.

Bundan başqa, bu günlərdə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi ilə Dövlət Neft Şirkəti və "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti arasında ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin fəaliyyətinin dəstəklənməsi barədə ikitərəfli əməkdaşlıq memorandumlarının imzalanması, ayrı-ayrı biznes qurumları və işəgötürənlərlə quruluş işgüzar münasibətlər sübut edir ki, yaxın vaxtlarda peşə təhsili üzrə təhsilverənlərin və təhsilənlərin bilik və bacarıqlarının artırılma-

sı, onların elmi-texniki yeniliklərə uyğunlaşma istiqamətində birgə tədbirlərin həyata keçirilməsi və peşə təhsili sisteminin ictimai statusunun yüksəldilməsi məsələləri öz həllini tapacaqdır.

Respublikamızın iqtisadiyyatının sürətlə inkişafı kontekstində ayrı-ayrı sahələr üzrə ixtisaslı və peşəkar kadrlara tələbat yaranır ki, bu da təbii olaraq ömürboyu təhsilə zərurətinin yaranmasına səbəb olur. Bununla yanaşı, əmək bazasının təhsili göstərir ki, informasiya və texnologiyaların sürətlə inkişaf etdiyi bir dövrdə müəyyən müddət əvvəl əldə edilmiş bilik və bacarıqlar istifadəyə yarasız və yaxud qismən yararlı olur və ya bu kompetensiyalar fərdin inkişafına səbəb ola bilmir. Eyni zamanda əmək bazasında aparılan araşdırma göstərir ki, məşğul əhəlinin 1/3 hissəsi işlədikləri sahə üzrə heç bir peşə təhsili sənədində və yaxud həmin sahədə işləyə biləcək müvafiq sənədə sahib deyillər. Lakin təhsil sənədinin olmaması bilik və bacarıqlarının, kompetensiyalarının olmaması demək deyil, sadəcə, onların karyeralarının inkişafına maneə törədir. Belə ki, vətəndaşların təhsil sənədinin olması onların gələcək karyeralarının inkişafına yardım edəcəkdir. Belə olduğu təqdirdə vətəndaşların fəsiləsiz peşə təhsili ilə əhatə olunmasına ehtiyac vardır. Yaşlıların və praktiki bacarıqları olan peşəkarların qismətdəki təhsil kurslarına cəlb edilməsi gündən tələbəyə çevrilmişdir.

Hörmətli qurultay iştirakçıları, öziz müəllimlər, mən də ilk öncə də adından sizi və sizin təmsilinizdə bütün Azərbaycan müəllimlərini təbrik edirəm. Sizə fəaliyyətinizdə yeni-yeni uğurlar arzu edirəm.

BAKİ ŞƏHƏRİ 43 NÖMRƏLİ MƏKTƏB-LİSEY KOMPLEKSİNİN DİREKTOR MÜAVİNİ KƏMALƏ BƏDƏLOVANIN ÇIXIŞI

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayı ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında əlamətdar bir hadisədir. Hazırda bütün təhsil işçilərinin diqqəti bu qurultaya yönəlmisdir, çünki bu qurultayda mühtəram Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin tarixi sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"ndan irəli gələn vəzifələrin həyata keçirilməsi, Azərbaycan təhsilinin gələcək inkişaf yollarının müəyyən edilməsi istiqamətində mühüm qərarlar qəbul olunacaqdır.

"Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda müxtəlif səbəblərlə yanaşı, sağlamlıq imkanlarından asılı olmayaraq, hər bir vətəndaşa təhsil almaq imkanının yaradılması müddəasının təsbit edilməsi və bunun təhsil sahəsində dövlət siyasətinin əsas prinsiplərindən biri kimi qeyd olunması, həm şübhəsiz, dövlətimizin humanist mahiyyətinin parlaq təzahürüdür.

Məlum həqiqətdir ki, insanın hansı sağlamlıq vəziyyətində dünyaya gəlməsi bilavasitə onun özündən asılı deyildir. Bununla belə, istərsə əqli, istərsə də fiziki cəhətdən qüsurlu şəxslər cəmiyyətdə "artıq adam" a çevrilməməsi hamımızdan, xüsusilə də biz təhsil işçilərindən çox asılıdır. Çünki insanın şüurlu həyatla ilk təmasları, məsuliyyəti dövrü, inkişafı, bir qayda olaraq, təhsildən başlanır.

Ölkəmizdə sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların təhsilinin təşkilinə üzrə hərtərəfli imkanlar mövcuddur və hazırda onların üçün təhsil müəssisələrinin geniş şəbəkəsi yaradılmışdır. Lakin sağlamlığında ciddi qüsurlar

ları olan ehtəşamlar da var ki, onlar daha artıq qayğı və diqqətə məhtacdırlar, onların təhsilinin təşkilinə xüsusi forma, yanaşma tələb edir. Bunun ən optimal nümunəsi inklüziv təhsildir.

Uşaqların inklüziv təhsilə cəlbə tarixi Azərbaycanda o qədər də uzaq keçmiş deyildir. Artıq inklüziv təhsil layihəsinin həyata keçirilməsindən 8 il keçir. Çalışdığımız məktəb-lisey kompleksində inklüziv təhsilə 12 uşaqla başlamışıq bizə baxmayaraq, hazırda 60 şagirdlə davam edirik. Bu şagirdlərlə işi samərəli təşkil etmək üçün müəllim köməkçiləri ştatı ayrılmışdır. Müəllim və müəllim köməkçiləri ibtidai siniflərdə nitq pozuntusu olan, uşaqların cəzəli iflicindən əziyyət çəkən, autizm diaqnozu ilə qəbul edilən, bir sözlə, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlarla işləyirlər. Bəşinci sinifdən isə şagirdlərimiz təhsillərini müəllim köməkçilərinin iştirakı olmadan müstəqil şəkildə davam etdirirlər. Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların cəmiyyətin layiqli üzvü etmək həminin diqqətindədir. Onlara sağlam uşaqlarla bir yerdə təhsil almaq şansının verilməsi isə yaşamaq həvəsini, gələcəyə ümid hissi, özəllərini inamı, müstəqil qərar vermək imkanını yaradır və artırır. Artıq sağlamlığı məhdud olan uşaqlar da öz hüquqlarını bilir, tələb edir, cəmiyyətin bərabər hüquqlu bir üzvü olduqlarını sübut etməyi bacarırlar. Bu təcrübəni illərdə təbiiq edən bir təhsil müəssisəsi kimi əminliklə deyə bilərik ki, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların ehtəşəm gücünüzlə qarşısında pilla-pilla, nəzərəcarpacaq dərəcədə inkişaf edib sinif əlaçılarına çevrilmələrinin, hətta sağ-

lam uşaqlara belə qayğı göstərmələrinin şahidi olmuşuq. Onu da qeyd etmək ki, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan şagirdlərlə birlikdə təhsil alan sağlam uşaqlar digərlərindən çox fərqlənirlər. Belə ki, onlar daha qayğıkeç, diqqətli, yordımeşvar, inancılı, cəmiyyətdə, sosial həyatda olan hər cür qeyri-adiliyi normal qarşılayan şəxsiyyəti kimi yetişirlər.

Valideynlərimiz övladlarının təlim-tərbiyəsində yaxından iştirak edir, inklüziv təhsilin ierasında və onun inkişafında onlar müəllim və müəllim köməkçiləri ilə birlikdə əsas aparıcı qüvvəni təşkil edirlər. Bütün uşaqların eyni hüquqlara malik olmaları valideynlər tərəfindən hörmətlə qarşılanır.

Bir də onu qeyd etmək istəyirəm ki, inklüziv təhsil məktəbin icma ilə daha sıx dostluq, partnyorluq şəraitində münasibət qurmasına gətirib çıxarır. Bunu biz öz kollektivimizin bir səhəd təcrübəsindən görə bilərik. Dəfələrlə milli və beynəlxalq ekspertlər inklüziv təhsilin gedişi ilə tanış olarkən məhz bu işin qurulmasını, icmanın məktəbə marağının artmasını şahidi olduqlarını vurğulayıblar.

Layihə çərçivəsində pedaqoji kollektiv üzvləri bir neçə beynəlxalq səviyyəli konfrans və seminarların iştirakçısı olaraq Şotlandiya, Rusiya, Litva, Ukrayna kimi dövlətlərdə bu istiqamətdə olan təcrübəni öyrəniblər.

Pedaqoji kollektivin məqsədyönlü işinin nəticəsi kimi qeyd etməliyik ki, inklüziv təhsil təkcə şagirdlərdən hansısa səbəbdən geri qalan uşaqlar deyil, məktəbin bütün şagirdlərini əhatə edir. 8 il öncə bu münasibətlə valideynlərin yalnız bir hissəsi razılaşsada, hazırda əksəriyyət bu fikirdədir. Deməli, bu gün dəyə bilərik ki, inklüziv təhsilin əsas məqsədinə - müasir dövrdə psixofiziki inkişafında fərqlənən uşaqların hüquqlarının itnamlması, onlara dövlət və cəmiyyət tərəfindən yeni baxışın formalaş-

masına az da olsa nail oluruq.

Inklüziv təhsilə başladığımız dövrdə əsasən iki problemlə üzləşirdik: məktəb pedaqoji kollektivinin psixoloji problemi (Bunun öhdəsindən biz gələ bilərikmi?), adi uşaqlar və onların valideynlərinin problemi (Biz kimlə oxuyuruq? Bizim övladımız necə uşaqlarla oxuyur?) Bu gün ürəkli qeyd edə bilərik ki, bu iki problem öz həllini tapıb. Bu gün soruşsalar ki, inklüziv təhsil bizim kollektivə nə verdi, cavabımız bu olar ki, biz icmanın, valideynlərin hörmətini qazandıq, belə bir böyük 2 problemin öhdəsindən gəldik.

Müasir dövrdə xüsusi təhsilin sistemi tamamilə dəyişir, cəmiyyətin, dövlətin bu sahəyə diqqəti zaman-zaman artır. Bu mənada müəllim cəmiyyətin, müəllim hazırlığının əhəmiyyəti, şübhəsiz ki, böyükdür.

Mühtəram Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin dediyi kimi, təhsil sisteminin səmərəliliyində, onun nailiyyətlərindən formalaşmasında müəllim amilinin həlledici əhəmiyyəti nəzərə alınmalı müəllim hazırlıqının gücləndirilməsinə xüsusi önəm verilməlidir. Bütün ümumi təhsil müəllimləri üçün fəal (interaktiv) təlim texnologiyaları və inklüziv təhsil üzrə məqsədlili ixtisasartırma təmin edilməlidir.

Bu sistemlə mükəmməlliyi bir müəllimlərdən çox asılıdır. Həساب edirik ki, pedaqoji kollektiv inklüziv təhsillə bağlı ideyalarını digər təhsil müəssisələri ilə paylaşmalıdır. Bu ideyaların bəyənilməsi istiqamətində iş qurulmalıdır. Bundan əlavə, pedaqoji kollektiv məktəbin yerləşdiyi ərazidə fiziki və sosial münasibətlər fəal gələn uşaqlar haqqında məlumatlı olmalıdır. beləliklə, icma ilə bərabər gələcəkdə bu cür uşaqların cəmiyyətdə inteqrasiya olmasına heç bir hüquq pozuntusu olmadan həyata keçirilməlidir. Bu isə, öz növbəsində, Uşaq Hüquqları Konvensiyasından irəli gələn

öhdələrlərin bütün şagirdlərə eyni dərəcədə şamil edilməsi məsələsini ləv bir pədaqoji kollektiv qarşısında qoyacaqdır.

Lakin zaman keçdikcə başa düşürük ki, yeni problemlərlə üzləşməli oluruq. Onların bəzilərini sizin diqqətinizə çatdırmaq istərdik.

Əvvəla, belə uşaqların adaptasiya dövrü çətin yaşanır. Bu zaman defektoloqlara, psixoloqlara böyük ehtiyac yaranır. Eyni zamanda ixtisaslaşmış müəllim köməkçiləri də azlıq təşkil edir. Bundan əlavə, bu uşaqlar üçün məktəbdə xüsusi şəraitin olmasının vacibliyini və sosial işçilərə olan tələbatı da qeyd etmək istərdik. Xüsusilə texniki təminatın olmaması da qarşıma çıxan problemlərdəndir. Yeni tikilən tədris binalarında bu kateqoriyadan olan uşaqların xüsusiyyətləri nəzərə alınmalıdır. Vərgüləyək ki, cəmiyyətdə inklüziv təhsil az təbliğ olunur. Belə ki, valideynlər arasında məarifləndirmə baxımından böyük işlər görülməsinə ehtiyac duyulur. Onlara düzgün məlumatın verilməsi, eyni zamanda bu mövzunun kütləvi informasiya vasitələri tərəfindən işıqlandırılması, valideynlərə, ümumiyyətlə, cəmiyyətimizdə yanlış təsəvvürlərin yaranmasının qarşısının alınması və bu yöndə aparılan işlərə xüsusi diqqət ayrılması

vacib məsələlərdəndir.

Fənn standartları, kurikulumlar və dərsliklərin hazırlanması zamanı inklüzivliyin nəzərə alınmaması da müəyyən çətinliklər yaradır.

İkinci müəllim hazırlığı və ixtisaslandırma kursları zamanı inklüziv təlimin öyrədilməsi də məqsədəuyğun olardı.

Çıxışımı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənablarının 29 dekabr 2012-ci il tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan 2020: Gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyasından müəssir təhsil sistemi ilə bağlı fikirlərlə bitirmək istəyirəm.

"12 illik ümumi təhsil sistemində keçid təmin ediləcək, bununla əlaqədar şagirdlərin idrak fəallığını, ümumi inkişafını ləngidən mövcud "yaddaş məktəbi"ndən "təfəkkür və düşüncə məktəbi"nə keçidin təmin olunması məqsədi ilə sistemli tədbirlər görülməlidir. Tam orta təhsil səviyyəsində təhsil təmayüllər üzrə təşkil olunacaq, istedadlı uşaqlar üçün inkişafetdirici fərdi proqramlar yaradılacaqdır. Eyni zamanda, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan, sağlamliq imkanları məhduu uşaqlar üçün də müxtəlif inkişafetdirici, korreksiyaedici inklüziv təhsil proqramları tətbiq ediləcəkdir".

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

BAKİ ŞƏHƏRİ "ZƏNGİ" LİSEYİNİN TƏRİX MÜƏLLİMİ TALEH ŞAHBAZOVUN ÇIXIŞI

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Bu mətbəhr tədbirdə iştirakımdan bəyüt fəxr duyaraq gənc müəllimlərin adından sizi salamlayıp, çətin və şəraəli işinizdə uğurlar arzu edirəm.

Sırr deyil ki, insanın şəxsiyyət və vətəndaş kimi formalaşmasında, onun təhsil və inkişafında müəllimin rolu danılmazdır. Görkəmli alim Nəsirəddin Tusi "Əxlaqi - Nəsir" əsərində müəllim peşəsinə yüksək qiymət verərək yazmışdır: "Varlıqları an aşağı dərəcədən kainatın ən şəraəli mərtəbəsinə qaldıran sənəddən daha şəraəli nə ola bilər?". Zamanəsinin dahi şəxsiyyəti Mustafa Kamal Atatürk müəllim əmilinə son dərəcə böyük önəm verərək demişdir: "Məllətə yalnız və yalnız müəllimləri xilas edə bilər". Ulu öndər Heydər Əliyev də "Müəllim adı ən yüksək addır. Mən yer üzündə müəllimdən yüksək ad tanımıram" demişdir.

Müəllim haqqında zaman-zaman deyilmiş bu fikirlər göstərir ki, dövrdən asılı olmayaraq, həmişə əsl müəllim milli sərvət kimi qəbul edilmişdir. Müəllimlik yeganə peşədir ki, həyatda onun heç bir alternativ yoxdur. Zaman keçəcək, cəmiyyət və həyat daha yüksək inkişaf mərhələsinə çatacaq, lakin müəllim peşəsi yəndə bütün peşələrin zirvəsində dayanacaqdır.

İnsanlar nə üçün çox çətin olan müəllim peşəsinə seçirlər? Fikrimcə, bu sualın əsl müəllimlərin sayı qədər cavabı vardır. Lakin aydın olan odur ki, həmin insanlar müəllim kimi doğulurlar, sonradan onu arzu edirlər və tələlərini bu peşəyə bağlayırlar. Təsəffüf deyildir ki, əsl müəllimlər üçün başqa peşə olmur, onlar heç bir zaman öz peşələrini dəyişə bilmirlər.

Xalq arasında belə bir fikir də mövcuddur ki, müəllim cəmiyyətin güzgüsüdür. Bu onunla bağlıdır ki, insanların fikir və düşüncələrinin, həyatə baxışlarının formalaşmasında, dəyişməsinə müəllim müstəsna rol oynamaqla bütün cəmiyyətin yuvarında dəyişiklik etmək gücünə malikdir. Bu səbədən peşəkar kompetensiyalara malik müəllimlərin seçilməsi Təhsil Nazirliyinin əsas strateji hədəflərindən biridir.

Son dövrlərdə təhsil sahəsində atılan ən uğurlu addımlardan biri müəllimlərin işə qəbulunun mərkəzləşdirilmiş müsabiqə yolu ilə həyatə keçirilməsidir. Heç şübhəsiz ki, insanların peşə seçərkən rəhbər tutduqları əsas prinsiplərdən biri gələcəkdə işlə təmin ediləcəy şansıdır hansı dərəcədə olmasındır. Artıq müəllimlik peşəsinə yiyələnəmk istəyən hər bir şəxs işlə təmin olunub-olunmamasının özündən asılı olduğunu anlayır. Bu işə həmin şəxsin məsuliyyətini daha dərindən dərk etməsinə səraət yaradır və onun özünə inamını artırır. İşə qəbulun belə bir formada həyatə keçirilməsi ixtisasını dərinləşdirməyən, pədaqoji biliklərə kifayət qədər yiyələnəməyən müəllimlərin məktəbdə xil olmasının qarşısını alır. Yeni işə qəbul olunmaq istəyən müəllimlərin bu sistemə olan marağının artmasının əsas səbəblərindən biri də müsabiqənin tam şəffaaf, ədalətli və elektron vasitələrin geniş tətbiqi ilə həyatə keçirilməsidir. Müsabiqədə iştirak üçün elektron arizə verənlərin sayının hiss olunacaq dərəcədə artması şəffaafliqın doğurduğu inamın nəticəsidir.

Mən də bu müsabiqədən keçərək Lerik rayonunun uçqar dağ kəndində 4 il müəllim işləmişəm. Hökumətin qərarına əsasən hə-

vəsdləndirmə tədbirlərindən yararlanmışam. Xüsusi vurğulamaq istəyirəm ki, o illər mənə çox şey qazandırmış, özümü inam yaratmışdır. Üzümü gənc müəllimlərə tutub deyirəm ki, ilk təcrübə üçün rayon və kənd məktəblərini seçsənlər, bu zəiflik əlaməti deyil, gələcək uğurların başlanğıcı və vətənpərvərlik hissinin bariz nümunəsidir.

Məlum olduğu kimi, hələ də respublikamızın ucqar kənd məktəblərində müəllim çatışmazlığı müşahidə olunur. Bu gün həmin məktəblərdə təhsil alan şagirdlərin gözü yoldadır. Onların bizim kimi gənc müəllimlərə ehtiyacı vardır. İnsan o vaxt xoşbəxt olur ki, o, kimsəyə gərəkli olsun. Ən böyük xoşbəxtlik isə xalqa, vətənə layiqincə xidmət etməkdir. Ona görə də bu gün bu yüksək tribundan bütün gənc müəllimləri ucqar kənd məktəblərində işləyərək vətənpərvərlik borcunu yerinə yetirməyə çağırıram.

Fürsətdən istifadə edərkən bir məqamı da diqqətə çatdırmaq istərdim. Ucqar məktəblərin kadr təminatı probleminin həlli yollarından biri də gənc müəllimlər üçün nəzərdə tutulan həvəsləndirmə tədbirlərinin əhəmiyyətli dərəcədə gücləndirilməsidir.

Onu da vurğulamaq istəyirəm ki, Təhsil Nazirliyinin biz müəllimlər üçün yaratdığı əlverişli imkanlardan istifadə edərkən işi ildə müşabiqədə yenidən iştirak etdim və ən yüksək göstərici ilə Bakı şəhərindəki "Zəngi" liseyinə işə qəbul olundum.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Ölkə Prezidentinin Sərəncamı ilə "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın təsdiq edilməsi təhsil tariximizdə ən əhəmiyyətli hadisədir. Strategiyadakı hədəflərdən biri və ən vacibi təhsilçilərin fərdi xüsusiyyətlərini nəzərə alan innovativ təlim metodları və texnologiyaları vasitəsilə təhsilin məzmununun səmərəli mənimsənilməsinin təmin edən

yüksək nüfuzlu təhsilverənlərin formalaşdırılmasıdır.

Bizim üçün əhəmiyyətli idi ki, həyata keçiriləcək tədbirlər nəticəsində müəllimlərin peşəkarlıq səviyyəsinin daim yüksəlməsinə təmin edən yeni sistem yaradılacaq, təhsil müəssisəsi səviyyəsində, tədricən ayrılmadan peşəkarlıq səviyyəsinin artırılması üzrə innovativ modellər tətbiq ediləcək, artıq tətbiqinə başlanılmış modul-kredit və rəqəbatəsaslı təlimlər sisteminin inkişaf etdirilməsi və müəllimlərin peşəkarlıq səviyyəsinin davamlı şəkildə yüksəldilməsi təmin ediləcəkdir.

Rəqəbat mühiti yaradan, peşəkar təlimçilər komandasının formalaşdırılmasını nəzərdə tutan, ehtiyaca uyğun proqram seçiminə imkan verən yeni ixtisaslandırma modeli müəllimlərə XXI əsr bacarıqları əldə edilən təlim və innovasiya, həyat və peşəkarlıq bacarıqları kimi universal bacarıqların aşılmasına xidmət edəcəkdir.

Ən əhəmiyyətli cəhətlərdən biri də odur ki, müəllim peşəsinin itirilmiş nüfuzu bərpa ediləcək, bu sahədə dövlət siyasəti inkişaf etdirilməklə sənə və nəticə əsaslı diferensiallaşdırılmış, əmək bazarında rəqəbatqabiliyyətli əməkhaqqı sistemi yaradılacaq, müəllimin karyera inkişafı və fəaliyyətinin stimullaşdırılması üzrə kompleks tədbirlər həyata keçiriləcək.

Müəllim hazırlığı sistemində internatura modelinin tətbiqi nəticəsində peşəkar kompetensiyalara, praktik bacarıqlara malik müəllimlər hazırlanacaq, ümumilikdə pedaqoji kadr hazırlığı beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla həyata keçiriləcək.

Etiraf edirəm ki, ali məktəbdə təhsil aldığım dövrdə bu məsələlərə o qədər də diqqət yetirilmirdi. Pedaqoji təcrübə bir çox hallarda formalı keçirilirdi. Internatura modelinin tətbiqi, müəllimliklə bağlı praktik vərdişlərin aşılması üçün qismən əmək-

haqqı ödənilən bir illik təcrübənin bilavasitə məktəblərdə, xüsusilə ciddi ehtiyac olan ucqar kənd məktəblərində keçirilməsi daha məqsədomüvafiq olardı.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Ölkə Prezidentinin qəyisi nəticəsində son illərdə təhsil infrastrukturunu əsaslı şəkildə yeniləşdirilib, məzmun, dərslər, qiymətləndirmə sistemi sahəsində nailiyyətlər əldə olunub. Bütün bunlar keyfiyyətə təsir edən amillərdir. Lakin etiraf etmək lazımdır ki, müəllim peşəkarlıq baxımından dəyişmədən təhsil sahəsində uğurlu islahatlar aparmaq, yüksək nəticələr əldə etmək mümkün deyildir. Məhz bu səbəbdən bu gün qarşıda duran əsas vəzifə təhsil müəssisələrində işləyən bütün müəllimlərin peşəkarlığının artırılması, onlara müvafiq bacarıqların verilməsidir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, həmin müəllimlər arasında müasir kompe-

tensiyalara malik olmayan, köhnə qaydalarla, səmərəsiz metodlarla işləyənlər də az deyildir.

Bütün bunlar müəllimlərin peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi sahəsində beynəlxalq təcrübəyə uyğun yeni mexanizmlərin tətbiqini zəruri etmiş, Dövlət Strategiyasında müəllimlərin fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılması (lisensiyalaşdırılması) nəzərdə tutulmuşdur.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

İnanıram ki, Dövlət Strategiyasına əsasən müəllim hazırlığı və onların peşəkarlığının inkişafı sahəsində həyata keçirilən tədbirlər ölkəmizdə müəllim nüfuzu və statusunun yüksəlməsinə, son nəticədə əsas təhsil keyfiyyətinin əhəmiyyətli dərəcədə artmasına birbaşa təsir edəcəkdir.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

rixli məkanlar haqqında təsəvvürləri məhduf olur. Halbuki Vətənin özəlliklərini öz gözləri ilə görmək, onun gözəllikləri ilə məmavi təmasda olmaq şagirdlərdə böyük ruh yük-səkliyi, iftixar hisslərinin yaranmasında mühüm amildir. Ona görə də ümumtəhsil məktəblərinin tədris planlarına məqsədi ekskursiyaların daxil edilməsi və bu təd-birlərin təşkilı üçün maliyyə imkanlarının axtarılması məqsədəuyğun olardı.

Bu yerdə bir məqamı xatırlatmaq istə-dim. Bir neçə il bundan əvvəl Təhsil Nazir-liyinin təşəbbüsü ilə ümumtəhsil mək-təblərinin şagirdləri arasında "Mən Vətənim, yaşadığım şəhər (kənd, qəsəbə) haqqında nələri bilirəm" mövzusunda inşa müsabiqəsi keçirilmişdi. Bu əhəmiyyətli bir tədbir idi, həm də ona görə ki, şagirdləri tədqiqatlar aparmağa sövq edirdi. O vaxt bu inşaların nəticələrinə görə məlum olmuşdu ki, şa-girdlərin bir çoxu hətta öz yaşadıkları yerin tarixi, coğrafiyası və digər özəllikləri barədə dolğun təsəvvürə malik deyilirdi. Bu, əlbəttə, düşündürücü bir haldır və gülməyən ədəm ki, maarifləndirmə xarakteri daşıyan bu tipli tədbirlərin və layihələrin gələcəkdə davam etdirilməsi çox vacibdir. Həm də təklif edə-dim ki, xüsusi bir layihə çərçivəsində ilkö-muzin hər bir bölgəsinin tarixini, coğrafi-yasını, flora və faunasını, mədəni abidələri-ni, görkəmli şəxsiyyətlərini əhatə edən təlim materiallarının hazırlanması işi təşkil olun-sun və fakültativlər formasında məktəblərdə tədris edilsin. Bu, bütün şagirdlər, xüsusilə də məcburi köçkün rayonlarının şagirdləri üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edər.

Gənclərimizin vətənpərvərlik tərbi-yəsi, sübhəsi, bir çox amillərlə əlaqədardır. Yəqin həmin razılaşar ki, tərbiyə işi sahəsində şəxsi nümunə müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. Vətənpərvərlik hissi öz-özündə yaranmır, bunu nəsihət hesabına etmək çox çətindir.

Təlimdə əyaniyyət necə mühüm rolə malik-dirsə, tərbiyələnmə sisteminin düzgün qurulmasında da fərdi nümunə bir o qədər əhəmiyyətlidir. Bu mənada biz gənclərimizi görkəmli şəxsiyyətlərimizin, Vətən uğrunda qəhrəmanlıq göstərənların təmsilində tərbiyə etməliyik. Milli Qəhrəmanımız Mübariz İbrahimovun qəsa, lakin şərafli həyat yolu vətənin, millətin, xalqını sevan hər bir Azərbaycan gənclə üçün örnək olmalıdır. Mübariz İbrahimov bütün Azərbaycan gəncliyinə nümunədir.

Balka də bu hələlik bir arzuudur, ancaq bir anlıq təsəvvür edəndə ki, şagirdlər hər gün məktəblərin qarşısında Vətən uğrunda döyüşlərdə canlarını qurban vermış insan-ların şərəfinə qurulan rəmzi əbədi məşəl abidəsinin önündən keçib onların xatirəsinə yad etməkə məktəbə daxil olurlar, hesab edərik ki, onlar üçün bundan ibarətimiz və duyğulu mənzərə ola bilməz.

Hörmətli qurultay nümayəndələri!

Fürsətdən istifadə edərək bir məsələyə toxunmaq istəyirəm. Məlumdur ki, vətənpərvərlik tərbiyəsində kütləvi informasiya vasitələrinin rolu müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. Çox arzu edərək ki, xüsusi televiziya kanallarında gənclərimizin məmavi tərbiyə-sinə, vətənpərvərlik tərbiyəsində həsr olun-muş verilişlərin sayı üstünlük təşkil etsin. Elə bilihrəm, çoxlarının fikrini ifadə etməli olaram ki, dimaqarası reyting gətirən bəzi verilişlərin gənclərimiz üçün heç bir əhə-miyyəti yoxdur.

Çıxışımın sonunda təm əminliyiimi bildirmək istəyirəm ki, Azərbaycan dövləti-nin, dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyev-in müntəzəm diqqət və qayğısı sayəsində Azərbaycan təhsilində durmadan inkişaf edə-cək, dünya təhsil sisteminə də öz layiqli yerini tutacaqdır.

Diqqətinizə görə təşəkkür edərik.

"ERNST & YANG HOLDİNGS (SİAYES) Bİ.Vİ." ŞİRKƏTİNİN AZƏRBAYCAN ÜZRƏ İDARƏDİCİ TƏRƏFƏŞİ İLQAR VƏLİYEVİN ÇIXIŞI

Hörmətli sədərət!

Hörmətli qurultay iştirakçılar!

İlk öncə sizin qarşınızda çıxış etməyə imkan verdiklərinə görə tədbirin təşkilat-çılarına təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Mən biznes aləminin təmsilçisiyəm və ilk baxışdan təhsil sahəsi ilə birbaşa əlaqəm yoxdur. Çoxunuzda belə şual yaran bilər ki, niyə məhz mən bu tribunada çıxış etmək şərəfinə layiq görülmüşəm. Burada olmağı-mın bir neçə səbəbi var. Birincisi odur ki, mən özüm iki övladın valideyniyim. Və onların təhsilinə və böyüməsinə laqeyd qala bilmərəm. Mən hesab edərik ki, valideynlər məktəb həyatına daha fəal cəlb olmalıdırlar. Keyfiyyətli təhsil almış layiqli vətəndaşın yetişdirilməsi yalnız məktəbin yox, daha çox valideynlərin məsuliyyətidir. Valideyn özü bir müəllim olmalıdır. Biz valideynlər övladlarımız qarşısında düzgün prioritetlər qoymalıyıq. Övladlarımızın məktəbə motivasiyası və yanaşması həmin prioritetlərdən çox asılıdır. Eyni zamanda hesab edərik ki, effektiv və şəffaf fəaliyyət göstərən valideyn-müəllim-şagird icmalın yaranmalıdır. Bu, valideynlər və məktəb arasında sıx əməkdaşlıq bir addım olaçaqdır. Son vaxt-lar bu istiqamətdə mühüm işlər görülür və mən ümid edərik ki, yaxın gələcəkdə biz sizinlə bunun nəticələrini görəcəyik.

Hörmətli müəllimlər!

Mən eyni zamanda bir valideyn kimi yox, bir biznes təmsilçisi kimi də sizə müraciət etmək istəyirəm. Mən beynəlxalq audit və konsaltinq şirkətinin Azərbaycan üzrə rəhbəriyəm. Biz hər il onlarla gənclə mü-təxəssisi işə qəbul edirik. İnsan ki, işə qəbul edilən işçilərin dərindən biliklərə sahib olması hər bir şirkət üçün çox vacib bir amildir. Və burada söhbət yalnız nəzəri biliklərdən yox, daha çox praktik, peşkar biliklərdən gedir.

Qeyd etmək istərdim ki, gələcək peşkarların hazırlanması üçün bütün məsuliyyət yalnız təhsil sisteminin üzünə düşməməlidir. Bu sahədə biznesin də öz vəzifəsi və məsuliyyəti var. Bütün dünyada, o cümlədən Azərbaycanda biznesin cəmiyyətdə qarşısında sosial məsuliyyəti konsepsiyası gedirək geniş yayılır. Mən bu konsepsiyanın böyük tərəfdarıyəm və hesab edərik ki, biz təhsil müəssisələri ilə daha sıx əməkdaşlıq etməliyik. İşəgötürənlə işi arasında münasibət əmək kitabçasında yazılmışdan başlanmalıdır. O əslində təhsil ocağının dərnlərində bir müddət bundan öncə başlamalıdır. Hazır-ki dövrə respublikamızda həyata keçirilən uğurlu siyasət nəticəsində iqtisadiyyatımız çox sürətlə inkişaf edir. Bu səbəbləndən işçilərə olan tələbat da çoxalır. Təhsil müəssisələri bazanın tələblərinə cavab verən peşkarlar hazırlamalıdır. Biznes qurumlarının qarşısında isə təhsil ocaqlarına konkret tələbatı qatdırmaq vəzifəsi durur. Bununla bağlı ideyalarımız çoxdur. Amma yaxı məhduf olduğuna görə bunlardan yalnız bir qismini sadalamaq istərdim. Mən təhsil nazirinin çıxışında səslənən bir fikri çox dəstəkləyirəm. Qabaqçılıq şirkətlərin aparıcı mü-təxəssislərini tədris prosesinə cəlb etmək lazımdır. Bu, çox vacib bir faktordur. Tələblər üçün keyfiyyətli və aktual təcrübə proqramları yaratmaq lazımdır və s.

Hörmətli müəllimlər!

Çıxışımın sonunda mən sizə dərin təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. İşinizdə olan cətinliklərə baxmayaraq siz öz peşə-nizə, daim sadiq qalmısınız. Çünki müclimlik, mənim fikrimcə, adi bir peşə deyil. Müəllimlik insanın üzünə düşən ən şərafli missiyalardan biridir. Sizə cətin və şərafli işinizdə uğurlar arzu edərik.

Diqqətinizə görə çox sağ olun.